

АМЕЛИ НОТОМБ НИТО ЕВА, НИТО АДАМ

Превод от френски: Светла Лекарска, 2009

chitanka.info

Преподаването на френски ми се стори най-добрият начин да науча японски. Оставих малка обява в супермаркета: „Частни уроци по френски, цени изгодни“.

Телефонът ми звънна още същата вечер. Определихме си среща на другия ден в едно кафене на „Омоте-Сандо“. Не успях да разбера името на човека, нито той моето. Затваряйки, си дадох сметка, че няма как да се разпознаем. А понеже не съобразих да поискам телефонния му номер, не можех да поправа пропуска. „Може би той ще се обади за уточнение“, помислих си.

Той не се обади. Гласът му ми се беше сторил млад. Това нямаше да ми е от голяма полза — младите хора не бяха голяма рядкост в Токио през 89-а. Особено в това кафене на „Омоте-Сандо“ на 26 януари към петнайсет часа.

Далеч не бях и единствената чужденка. Той обаче се насочи към мен без колебание.

— Вие сте учителката по френски?

— Как разбрахте?

Той вдигна рамене. После сковано седна и млъкна. Ясно. След като аз съм учителката, на мен се пада да поведе разговора. Започнах да задавам въпроси и разбрах, че е на двайсет години, че се казва Ринри и че следва френска филология в университета. Той научи, че съм на двайсет години, че се казвам Амели и че уча японски. Не схвана от коя националност съм. Бях свикнала с това.

— Отсега нататък нямаме право да говорим на английски — казах аз.

Подхванах на френски, за да преценя нивото му, което се оказа отчайващо. Най-страшното беше произношението му — ако не знаех, че говори на френски, щях да помисля, че е начинаещ, едва започнал да учи китайски. Речникът му беше мизерен, синтаксисът му абсурдно възпроизвеждаше английския. А беше студент трета година френска филология. Пред мен се разкри пълният провал на езиковото обучение в Япония. Островната изолираност не можеше да оправдае едно толкова ниско ниво.

Младежът явно си даваше сметка за положението, защото започна да се извинява и накрая млъкна. Не можех да приема тази капитулация и реших да го разприказвам наново. Напразно. Той

държеше устата си затворена, сякаш криеше грозни зъби. Попаднахме в задънена улица.

Тогава реших да говоря на японски. Не го бях правила от дете, а шестте дни, прекарани в Страната на изгряващото слънце след шестнайсетгодишно отсъствие, се оказаха съвсем недостатъчни, за да събудят отдавнашните ми спомени от този език. Изсипах пред него куп безсмислени бръцолевичи, в които ставаше дума за полицай, куче и цъфнали черешови дървета.

Момчето ме изслуша смаяно и накрая избухна в смях. Попита ме да не би някое петгодишно дете да ме е учило на японски.

— Да — отговорих. — Детето бях аз.

И му разказах за детството си. Говорех бавно, на френски. Някакво особено чувство ми подсказваше, че ме разбира.

Бях го освободила от комплексите му.

На възможно най-лош френски той ми каза, че познава региона, в който бях родена и живяла през първите пет години от живота си — Канзай.

Той самият беше от Токио, където баща му ръководеше реномирано училище за бижутерство. Ринри спря изтощен и изпи кафето си на един дъх.

От тези обяснения беше грохнал така, сякаш бе прекосил придошла река по камъни, разположени на пет метра един от друг. Забавно ми беше да наблюдавам как си отдъхва след извършения подвиг.

Трябва да признаем, че френският е коварен език. Не ми се искаше да бъда на мястото на Ринри. За него да се научи да говори на моя език със сигурност беше толкова трудно, колкото за чужденец да се научи да пише на неговия.

Попитах го какво най-много обича да прави. Той се замисли. Чудех се от екзистенциално или от лингвистично естество са колебанията му. След дълго мислене получих отговор, който ме хвърли в недоумение.

— Да играя.

Невъзможно беше да се разбере дали затруднението му беше лексикално или философско. Продължих:

— Да играете на какво?

Той вдигна рамене.

— Да играя.

Поведението му говореше или за очарователно безразличие, или за пълна леност по отношение на колосалния ми роден език.

Какъвто и да беше случаят, момчето изглеждаше уверено и аз се примирих с отговора му. Казах, че е прав, тъй като животът е игра, че тези, които мислят иначе, нищо не разбират и т.н.

Той ме слушаше така, сякаш разказвах някакви небивалици. Хубавото на разговорите между чужденци е, че недоумението винаги може да бъде отдадено на културни различия.

Ринри на свой ред ме попита какво най-много обичам в живота. С ясно подчертаване на всяка сричка отговорих, че обичам шума на дъжда, разходките в планината, книгите, писането, музиката. Той ме прекъсна, за да каже:

— Играта.

Защо се връщаше към думите си? Може би искаше мнението ми по този въпрос. Продължих:

— Да, обичам да играя, особено на карти.

Сега пък той изглеждаше объркан. На празна страница от бележника ми нарисувах няколко карти: ас, едно, две, пика, каро.

Той кимна: да, разбира се, че познава картите. Почувствах се извънредно глупава с моята евтина педагогика. За да се измъкна, смених темата и попитах коя е любимата му храна. Той решително отговори:

— Ясссттте.

Смятах, че познавам японската кухня, но за такова нещо никога не бях чувала. Поисках да ми обясни. Той просто повтори:

— Ясссттте.

Добре, но какво е то?

Изумен, Ринри взе бележника от ръцете ми и нарисува едно яйце. В продължение на няколко секунди подреждах пъзела в главата си и накрая възкликнах:

— Яйце!

Той широко отвори очи, сякаш казваше: точно така!

— Произнася се яй-це — продължих, — яй-це.

— Ясссе.

Питах се дали това е напредък. Да, защото представляваше промяна. Ринри се развиваше — ако не в правилната посока, то поне

към нещо друго.

— По-добре е — казах, изпълнена с оптимизъм.

Той се усмихна неуверено, доволен от любезността ми. Бях учителката, която му трябваше. Попита колко струва урокът.

— Колкото прецените.

Този отговор прикриваше пълното ми непознаване на обичайните тарифи, за които нямах дори бегла представа. Без да подозирам, бях отговорила като истинска японка, защото Ринри извади от джоба си хубав плик от оризова хартия, в който предварително беше сложил парите.

Смутена, отказах.

— За този път не. Това не беше истински урок. Просто се запознахме.

Младежът постави плика пред мен, отиде да плати кафетата, върна се да се уговорим за следващия понеделник, дори не погледна парите, които се опитвах да му върна, и си тръгна.

Засрамена, отворих плика и преброих шест хиляди йени. Хубавото на някои валути е, че сумите изглеждат винаги изключителни. Сетих се за „ясссттте“, което се беше превърнало в „ясссе“, и прецених, че не съм заслужила шест хиляди йени.

Мислено обаче сравних богатството на Япония с това на Белгия и заключих, че тази сделка е само капка в морето на огромната диспропорция между двете страни. С моите шест хиляди йени можех да си купя шест жълти ябълки в супермаркета. Адам и без това дължеше това на Ева. Можех да поема с успокоена съвест по „Омоте-Сандо“.

30 януари 1989 г. Ден втори в Япония вече като пораснало дете. В началото на това, което наричах „моето завръщане“, всяка сутрин с дръпването на пердетата откривах перфектно синьото небе. Когато в продължение на години човек е отмятал тежаци тонове белгийски завеси, как да не се възхити на токийската зима?

Срещнах се с моя ученик в кафенето на „Омоте-Сандо“. Урокът се оформи около времето — отлична идея, защото климатът е идеална тема за хора, които нямат какво да си кажат, а в Япония учтивият разговор е задължителен.

Да срещнеш някого и да не обсъдиш с него метеорологичната обстановка е равнозначно на липса на култура.

Стори ми се, че Ринри е напреднал от последния път. Това не можеше да се обясни само с моето преподаване, сигурно беше работил самостоятелно. Вероятно перспективата да разговаря с франкофонка го беше мотивирала.

Тъкмо ми говореше за горещото лято, когато забелязах да вдига поглед към влизащо в кафенето момче. Двамата си махнаха.

— Кой е това? — попитах.

— Хара, един приятел от университета.

Младежът се приближи за поздрав. Ринри ни представи на английски. Аз възразих:

— На френски, ако обичате. Нали и вашият приятел учи този език.

Ученикът ми започна отново, малко объркан от рязката смяна на темата, и произнесе както можа:

— Хара, представям ти Амели, моята любовница^[1].

Доста трудно ми беше да скрия напирания у мен смях, който щеше да обезкуражи славните му усилия. Не исках да го поправам пред приятеля му, за да не го изложам.

Беше денят на съвпаденията — на вратата се появи Кристин, симпатична млада белгийка, която работеше в посолството и ми беше помогнала да си попълня бумагите.

Извиках я.

Смятах, че е мой ред да ги представя един на друг, но Ринри беше набрал скорост и повтори упражнението, като каза на Кристин:

— Представям ви моя приятел Хара и Амели, моята любовница.

Младата жена ми хвърли бегъл поглед. Престорих се на безразлична и я представих на младежите. Заради недоразумението и от страх да не изглеждам прекалено властна в любовта, не смеех да напътствам ученика си. Придържах се към целта да поддържам разговора на френски.

— Вие и двете сте Белгия? — попита Хара.

— Да — усмихна се Кристин. — Говорите френски много добре.

— Благодарение на Амели, моята...

В този момент прекъснах Ринри и казах:

— Хара и Ринри учат френски в университета.

— Но най-добрият начин да се научи един език си остават частните уроци, нали?

Поведението на Кристин ме дразнеше, но не бяхме достатъчно близки, за да ѝ обясня истината.

— Къде срещнахте Амели? — попита тя Ринри.

— В търговския център „Азабу“.

— Колко забавно!

Разминахме се на косъм — той можеше да каже, че е било по обява.

Сервитьорката дойде за поръчката на новопристигналите. Кристин погледна часовника си и каза, че има делова среща. Когато тръгваше, тя се обърна към мен на фламандски.

— Много е хубав, радвам се за теб.

Вече беше изчезнала и Хара попита дали ми е говорила на белгийски. Кимнах утвърдително, за да избегна прекалено дългите обяснения.

— Вие говорите френски много добре — каза Ринри с възхищение.

„Още едно недоразумение“, помислих си безсилна.

Вече бях изтощена и помолих Хара и Ринри да говорят на френски помежду си, като се задоволих с това да поправам само грубите грешки. Онова, което имаха да си кажат, ме учуди.

— Ако дойдеш у нас в събота, донеси хирошимски сос.

— Язу ще играе ли с нас?

— Не, той играе у Минами.

Много ми се искаше да разбера на какво ще играят. Зададох въпроса на Хара, но неговият отговор не ме осветли повече от този,

който ми даде Ринри на миналия урок.

— Елате и вие в събота да играем — каза Хара.

Бях сигурна, че ме кани от учтивост. Въпреки това имах желание да приема. От страх, че това може да смути моя ученик, опипах почвата.

— Не познавам Токио, ще се загубя.

— Ще дойда да ви взема — предложи Ринри.

Успокоена, благодарих на Хара с ентузиазъм. Когато Ринри ми подаде плика с моето възнаграждение, почувствах още по-голямо притеснение от миналия път. Заглуших съвестта си, като реших с тези пари да купя подарък за домакина.

[1] Игра на думи: *maitresse* освен любовница, означава и учителка, обикновено с определението *d'école*. — Б.пр. ↑

В събота следобед пред сградата, в която живеех, паркира разкошен бял мерцедес, блестящ на слънцето от чистота. Когато приближих, вратата се отвори автоматично. На волана седеше моят ученик.

Докато караше из Токио, се питах дали професията на баща му не прикрива принадлежността му към Якудза^[1] — те си падаха по подобни коли. Запазих въпроса за себе си. Ринри шофираше мълчаливо, съсредоточен в тежкия трафик.

С крайчеца на окото си наблюдавах профила му и си припомнях фламандските думи на Кристин. Никога нямаше да ми хрумне, че е красив, ако сънародничката ми не беше изразила тази увереност. Но изправената му шия и пълната неподвижност на чертите му наистина излъчваха впечатляваща елегантност.

Виждах го за трети път. Той беше облечен все в същите дрехи: сини дънки, бяла тениска и черно кожено яке. На краката — маратонки на космонавт. Беше удивително слаб.

Някаква кола го засече по скандален начин. Виновният шофьор излезе и обсипа Ринри с обидни крясъци. Съвсем спокоен, ученикът ми поднесе дълбоки извинения. Простакът си тръгна.

— Но вината беше негова! — извиках аз.

— Да — каза Ринри спокойно.

— Защо му се извинихте?

— Не знам как се казва на френски.

— Кажете го на японски.

— Канкокуин.

Кореец. Ясно. Вътрешно се усмигнах на любезния фатализъм на моя ученик.

Хара живееше в микроскопичен апартамент. Ринри му подаде един огромен кашон с хирошимски сос. Почувствах се глупаво с моята белгийска бира, която обаче предизвика искрено любопитство.

Вече бяха пристигнали някой си Маза, който режеше зеле на ивички, и една млада американка на име Ейми. Нейното присъствие ни принуждаваше да говорим на английски, което я направи крайно неприятна в очите ми. Още по-омразна ми стана, когато заподозрях, че е поканена, за да ми прави компания. Сякаш щях да страдам, ако бях единствената западнячка.

Ейми реши, че е уместно да ни обясни как се измъчва заради изгнанието си. Какво ѝ липсваше най-много? „The peanut-butter“^[2] каза тя сериозно. Всяка от фразите ѝ започваше с „In Portland...“. Трите момчета я слушаха учтиво, но очевидно не знаеха на кой американски бряг се намира това място, пък и не им пукаше. Що се отнася до мен, по принцип ненавиждах примитивния антиамериканизъм, но да си забраня само заради това да мразя момичето, би било именно отвратителна форма на примитивен антиамериканизъм, така че се оставих на тази естествена омраза.

Ринри чистеше джинджифил, Хара приготвяше скаридите, Маза беше приключил с кълцането на зелето. В главата си сглобих тези елементи с хирошимския сос и извиках:

— Значи ще ядем *окономиаки*!

— Познато ли ви е? — учуди се домакинът.

— Когато живеех в Канзай, това беше любимото ми ястие!

— Вие сте живели в Канзай? — попита Хара.

Ринри не му беше казал. Дали въобще беше разбрал нещо от това, което говорихме първия път? Изведнъж присъствието на Ейми, заради която трябваше да говорим на английски, ми се видя спасително. С треперещ глас разказах за моето японско минало.

— Имате ли японско поданство? — попита Маза.

— Не. Не е достатъчно човек да е роден тук. Никое поданство не се получава така трудно като японското.

— Американка можете да станете много лесно — отбеляза Ейми. За да не направя някой гаф, смених темата.

— Бих искала да помогна. Къде са яйцата?

— Моля ви, вие сте моя гостенка — каза Хара. — Седнете и играйте.

Погледнах наоколо в търсене на някаква игра, но не видях нищо. Ейми разбра объркването ми и избухна в смях.

— *Асобу* — каза тя.

— Да, *асобу*, *to play*, знам — отговорих.

— Не, не знаете. Глаголът *асобу* няма същото значение като глагола *to play*. На японски, когато човек не работи, това се нарича *асобу*.

Ето какво било. Бях бясна, че трябваше да го науча от една портландка. За да я поставя на място, реших да покажа ерудиция.

— *I see*. Ясно. Значи отговаря на *otium*, от латински.

— От латински? — повтори Ейми уплашено.

Очарована от реакцията ѝ, начаса се впуснах в сравнения с древногръцкия, без да ѝ спестя нито една индоевропейска етимология. Щеше да разбере тази портландка какво значи филолог.

Когато достатъчно ѝ напълних главата, се отдадох на игра в смисъла, който влагаха в Страната на изгряващото слънце. Наблюдавах приготвянето на палачинковото тесто, после на *оконамиаки*. Миризмата на зеле, скариди и джинджифил, къкрещи заедно, ме върна шестнайсет години назад, във времето, когато моята мила гувернантка Нишиосан готвеше същата вкуснотия. Оттогава нито веднъж не я бях яла.

Апартаментът на Хара беше толкова малък, че нито един детайл не можеше да ми убегне. Ринри отвори кутията с хирошимски сос по пунктираната линия и я постави в средата на ниската маса. *What's that?*, въздъхна Ейми. Взех соса и с носталгия вдишах аромата на горчиви сливи, оцет, саке и соя. Все едно се дрогирах с картонена кутия.

Когато получих моята чиния с пълнена палачинка, загубих всякакво лустро на цивилизованост, полях я със соса и я нападнах, без да чакам другите.

Нито един японски ресторант по света не предлага това обикновено и толкова вълнуващо ястие, едновременно просто и изтънчено, мило и деликатно. Почувствах се отново на пет години, още в полите на Нишиосан, и сумтях с разтуптяно от лакомия сърце и тръпнещи ноздри. Унищожих моето *оконамиаки* с невиждащи очи, като издавах хрипове на наслада.

Чак когато изядох всичко, забелязах другите да ме гледат с учтиво притеснение.

— Всеки народ си има своите маниери на масата — смънках аз.
— Ето че днес открихте белгийците.

— *Oh my God!* — възкликна Ейми.

Тя пък защо ли се обаждаше. Каквото и да ядеше, изглеждаше така, сякаш дъвче дъвка. Най-много ми допадна реакцията на домакина — той побърза да ми приготви още една палачинка.

Пиехме бира „Кирин“. Аз бях донесла „Шиме“, която отлично пасна на хирошимския сос. Азиатските бири без хмел идеално се

съчетават с тази храна.

Не знаех за какво си говори компанията. Бях прекалено обсебена от това, което ядях. Изживявах вълнуваща авантюра в покъртително дълбока част от паметта ми и беше немислимо някой да може да разбере това.

През тази емоционална мъгла чух Ейми да предлага една партия „Пикчънъри“ и започнахме да играем в западния смисъл на понятието. Не след дълго тя вече съжеляваше за идеята си — японците са прекалено силни в концептуалната рисунка. Тримата японци играеха, докато аз храносмилах в екстаз, а американката губеше и крещеше от яд. Тя благославяше присъствието ми, защото аз играех по-лошо и от нея. Всеки път, когато трябваше да нарисувам нещо, прокарвах върху хартията линии, които наподобяваха пържени картофи.

— *Come on!* — викаше тя, докато момчетата едва прикриваха смеха си.

Вечерта беше прекрасна. Когато краят ѝ настъпи, Ринри ме закара до вкъщи.

[1] Японската мафия. — Б.р. ↑

[2] Фъстъчено масло (англ.). — Б.р. ↑

При следващия урок забелязах, че поведението му се е променило — обръщаше се към мен повече като към приятелка, отколкото като към преподавател. Бях доволна от това, още повече че така напредваше по-бързо. Сега вече по-малко се страхуваше да говори. За мен обаче приемането на плика с парите ставаше все по-неудобно.

Преди да се разделим, Ринри ме попита защо му определям срещи все в това кафене на „Омоте-Сандо“.

— В Токио съм едва от две седмици, не знам други кафенета. Ако вие имате по-добра идея, предлагайте.

Той отговори, че ще дойде да ме вземе с колата.

Междувременно моите курсове по бизнес японски бяха започнали и аз се озовах в една група със сингапурци, немци, канадци и корейци, които вярваха, че научаването на този език е ключът към успеха. Имаше даже един италианец, но той набързо се отказа, неспособен да изпусне силовото ударение.

В сравнение с него дефектите на немците, които упорито казваха *ф* вместо *в*, минаваха незабелязани. Както винаги в моя живот, отново бях единствената белгийка.

През уикенда за първи път успях да изляза от Токио. Влакът ме откара до малкото градче Камакура, на един час от столицата. Преоткриването на древната тиха Япония докара сълзи в очите ми. Под това толкова синьо небе тежките покриви със застъпващи се керемиди и неподвижният от студа въздух ми казваха, че са ме чакали, че съм им липсвала, че световният ред се е възстановил с моето завръщане и че царството ми ще трае десет хиляди години.

Винаги съм се отличавала с мегаломанския си лиризъм.

В понеделник следобед вратата на прекалено белия мерцедес се отвори.

— Къде отиваме?

— Вкъщи — каза Ринри.

Нямаше какво да отговоря. У тях? Да не би да беше полудял? Можеше да ме предупреди. Какви странни обноски от страна на един така добре възпитан японец!

Изглежда, моето предположение, че е член на Якудза, се потвърждаваше. Погледнах китките му — имаше ли татуировка под

ръкавите на якето му? Този безупречно подстриган тил не означаваше ли определена принадлежност?

След дълго пътуване се озовахме в луксозния квартал „Ден-ен-Шофу“, където живееха най-богатите семейства на Токио. Вратата на гаража се вдигна при приближаването на колата. Къщата съответстваше на представата за модерен стил на японците от шейсетте години. Наоколо имаше градина, широка два метра — зелен пръстен около квадратен замък от бетон.

Родителите ме приеха, като ме нарекоха Сенсей^[1], от което ме напуши смях. Господинът приличаше на съвременно произведение на изкуството — хубав и неразгадаем, покрит с платинени бижута. Госпожата, много по-обикновена, беше облечена в шикозен, достолепен костюм. Поднесоха ми зелен чай и бързо се изнизаха, за да не навредят на качеството на моето преподаване.

Как можех да се покажа на висота в настъпилата ситуация? Не се виждах да го карам да повтаря „яйце“ на тази космическа станция. Защо ли ме беше довел тук? Даваше ли си сметка за впечатлението, което създаваше у мен? Очевидно не.

— Винаги ли сте живели в тази къща? — попитах.

— Да.

— Прекрасна е.

— Не.

Той нямаше право да отговори иначе. В същото време това не беше напълно погрешно. Въпреки всичко жилището си оставаше семпло. В която и да е друга страна едно толкова богато семейство щеше да живее в дворец. В сравнение обаче с токийския стандарт на живот, например с апартамента на приятеля му Хара, тази вила зашеметяваше с обема си, със своята представителност и спокойствието си.

Продължих урока, както можах, като се стараех повече да не говоря нито за къщата, нито за родителите му. Въпреки това не преставах да изпитвам неудобство. Имах чувството, че ме наблюдават. Явно това беше параноя. Господинът и госпожата притежаваха прекалено много класа, за да се забавляват по този начин.

Лека-полека добих усещането, че и Ринри има подобни подозрения. Той се заоглежда недоверчиво наоколо. Може би някакъв

фантом бродеше из бетонния замък? Ринри ме прекъсна с жест и на пръсти се отправи към площадката на стълбището.

Нададе вик и видях как оттам изскочиха като дявол от кутия старец и старица, които си умираха от смях. Като ме видяха, още повече се запревиваха.

— Сенсей, представям ви баба ми и дядо ми.

— Сенсей! Сенсей! — скимтяха старците, които, изглежда, си мислеха, че приличам на преподавател толкова, колкото на цугтромбон.

— Госпожо, господине, добър ден...

И най-малката дума, и най-дребният ми жест ги караха лудо да се забавляват. Правеха гримаси, потупваха внука си по гърба, после мен, пиеха чай от чашата ми. Старата докосна челото ми, извика: „Колко е бяло!“, и се запревива от смях, а мъжът ѝ я последва.

Ринри ги гледаше усмихнат, все така спокоен. Помислих си, че страдат от старческа сенилност и че е израз на благородство да държат тук тия налудничави останки. Като изминаха десетина минути моят ученик се поклони пред предците си и ги помоли да благоволят да се качат в техния апартамент, за да си починат, тъй като навярно се бяха уморили от това упражнение.

Ужасните старци накрая се подчиниха, без да престават да ми се подиграват.

Не разбирах всичко, което си казваха, но смисълът не ми убягна. Когато изчезнаха, погледнах младежа с въпрос в очите. Той обаче не каза нищо.

— Баба ви и дядо ви са... особени — отбелязах.

— Стари са — въздържано отговори момчето.

— Случило ли им се е нещо? — настоях аз.

— Остаряха.

Въртяхме се в кръг. Насилих се да променя темата. Видях звукова уредба „Банг и Олуфсен“ и го попитах каква музика слуша. Той ми заговори за Рюичи Сакамото^[2]. Постепенно приближи края на урока, който ме подложи на изпитание като никой друг. Когато получих плика, си помислих, че го бях заслужила. Ринри ме откара вкъщи, без да каже нито дума.

Осведомих се и разбрах, че такива явления са обичайни в Япония. В тази страна, където хората бяха длъжни да се държат добре

цял живот, често се случваше в старостта да си позволяват неразумно поведение, без това да пречи на семействата им да се грижат за тях, както изисква традицията.

Това ми се струваше равно на подвиг. През нощта обаче бях нападната от кошмари, в които бабата и дядото на Ринри ме дърпаха за косите и ме щипеха по бузите с все по-буен смях.

[1] Почтително обръщение към учители, доктори, политици и пр. — Б.р. ↑

[2] Рюичи Сакамото (р. 1952) — световноизвестен японски музикант, композитор и актьор, автор на електронна и етническа музика. — Б.р. ↑

Когато мерцедесът отново отвори вратите си за мен, изпитах колебание дали да се кача.

— У вас ли отиваме?

— Да.

— Не мислите ли, че ще обезпокоите родителите си и особено баба си и дядо си?

— Не. Те заминаха.

Настаних се до него.

Той караше мълчаливо. Харесваше ми, че можехме спокойно да минем без бръщолевене и че това не предизвикваше и най-слабо притеснение. Така можех още по-добре да наблюдавам града и невероятно неподвижния профил на моя ученик.

Вкъщи ми пригответи зелен чай, без дори да ме попита искам ли, а самият той предпочете кока-кола. Явно японското изящество беше удоволствие само за чужденците — Ринри си беше взел вече дозата от национални клишета.

— Къде замина семейството ви?

— В Нагоя. Оттам са баба ми и дядо ми.

— Вие ходите ли там понякога?

— Не, там е скучно.

Одобрявах прямите му отговори. Разбрах, че става дума за родителите на госпожата. Родителите на господина били починали, от което почувствах облекчение. Значи чудовищата бяха само две.

От любопитство поисках да разгледам къщата. Той го прие нормално и ме поведе из лабиринта от стаи и стълбища. Кухнята и баните бяха много луксозни. Спалните бяха по-скромни, особено неговата — обикновено легло и библиотека до него. Погледнах заглавията: пълните издания на Каико Такеши^[1], неговия любим автор, Стендал и Сартр. Знаех, че японците обожават Сартр и го намират за страшно екзотичен — неговото желание да повърне при вида на загладено от морето камъче е толкова различно от възприятията на японците, че буди у тях възхищението, с което по принцип се отнасят към странностите.

Присъствието на Стендал ме очарова и учуди едновременно. Казах на Ринри, че този писател е един от моите богове. Той се умили.

Видях го да се усмихва както никога преди.

— Прекрасен е — каза той.

Прав беше.

— Вие сте добър читател.

— Мисля, че прекарах живота си в четене в леглото.

Погледнах с вълнение дюшека, като си представях моя ученик, прекарал години наред с книга в ръце.

— Доста сте напреднали с френския — забелязах.

Той ме посочи с ръка вместо обяснение.

— Не, аз не съм чак такъв учител. Дължи се на вас.

Той повдигна рамене.

На връщане Ринри насочи вниманието ми към един музеев афиш, който не можех да разчета.

— Искате ли да видите тази изложба? — попита той.

Дали имах желание да разгледам изложба, за която не знаех нищо? Да.

— Ще дойда да ви взема утре следобед — каза той.

Хареса ми идеята, че не знам дали ще видя живопис, скулптура или ретроспектива на някакви джаджи. Човек винаги трябва да ходи на изложба, за която не знае нищо предварително. Някой иска да ви покаже нещо и само това има значение.

На следващия ден вечерта все още не знаех на каква тема е изложбата. Имаше картини, по всяка вероятност модерни, но не бях съвсем сигурна. Нищо не можех да кажа и за барелефите. Бързо разбрах, че истинският спектакъл е всъщност в залата. Страшно ме възхищаваше тази токийска публика, която се спираше почтително пред всяка творба и я съзерцаваше дълго и сериозно.

Ринри беше като останалите. Накрая го попитах:

— Харесва ли ви?

— Не знам.

— А интересува ли ви?

— Не много.

Избухнах в смях. Хората ме гледаха смутени.

— Питам се какво ли би било, ако ви интересуваше?

Той не разбра въпроса ми. Не настоях повече.

На излизане някой раздаваше листовки. Не можех да разгадая съдържанието им, но обожавах настървението, с което всички приемаха листчетата и ги четяха. Ринри навярно бе забравил, че почти не разбирам идеограмите, защото след като прочете своята листовка, ме попита дали искам да отида там. Няма нищо по-неустроимо от това „там“, когато с него се назовава нещо неизвестно. Приех с ентузиазъм.

— Ще дойда да ви взема вдругиден вечерта — каза той.

Ликувах при мисълта, че не знам дали ще ходим на демонстрация против ядреното оръжие, на видео-хепънинг или на було-танци. Понеже дрескода нямаше как да отгатна, облякох се възможно най-неутрално. Готова бях да се обзаложа, че Ринри ще е с обичайните си дрехи. Действително той беше маскиран като себе си, когато ме отведе на това, което се оказа вернисаж.

Беше някакъв японски художник, чието име грижливо забравих. Картините му ми се видяха несравнимо скучни, но това не пречеше на зрителите да се отнасят към всяка от творбите с уважение и с така характерното им търпение. Една такава вечер можеше да ме помири с човечеството, ако не беше натрапчивото присъствие на самия художник. Трудно ми беше да приема, че този петдесет и пет годишен мъж принадлежи към същия народ, толкова беше противен. Много хора отиваха да го поздравят или да купят едно или няколко платна, които при това струваха страшно скъпо. Той премерваше с пренебрежителен поглед тези същества, които несъмнено смяташе за необходимо зло. Не можах да се възпра и отидох да го заговоря.

— Простете ми, но не мога да разбера вашата живопис. Можете ли да ми я обясните?

— Няма нищо за разбиране, нито за обясняване — отговори той с отвращение. — Трябва да се усеща.

— Именно, нищо не усещам.

— Толкова по-зле за вас.

Приех казаното. По-късно си помислих, че беше прав. От този вернисаж ми остана една поука, която никога не ми послужи: казах си, че ако някога стана художник, талантлив или не, ще излагам картините си в Япония. Японската публика е най-добрата в света и освен това купува. А и вън от финансовата страна трябва да е прекрасно за един творец да вижда, че работата му се посреща с такова внимание!

[1] Каико Такеша (1930–1989) — популярен японски следвоенен писател. — Б.р. ↑

На следващия урок Ринри ме помоли да разгледаме учтивата форма. Учудих се, че този въпрос може да представлява трудност за човек, владеещ езика с възможно най-сложни формули за учтивост.

— Да — каза той. — Но ето, ние с вас си говорим на „ви“. Защо?

— Защото съм ви учителка.

Той прие обяснението ми без особен интерес. Размислих и добавих:

— Ако това представлява проблем за вас, можем да решим да си говорим на „ти“.

— Не, не — каза той, явно съобразявайки се с възприетата вече форма.

Насочих урока към по-обикновени разсъждения. Подавайки ми плика накрая, той ме попита дали може да ме вземе в събота следобед.

— За да отидем къде?

— Да играем.

Обожавах този отговор, така че приех поканата.

От своя страна аз също ходех на курсове и напредвах според възможностите си. Много скоро започнах да правя лошо впечатление. Всеки път, когато някой детайл ме интересуваше, вдигах ръка. Преподавателите едва не получаваха сърдечна криза, когато ме виждаха да издигам пръсти нагоре. Мислех, че замлъкват, за да ме оставят да говоря, и пламенно задавах въпросите си, на които винаги ми се отговаряше удивително незадоволително.

Това продължи до деня, в който един от учителите, като видя обичайния ми жест, ми изкрещя с отвратителна грубост:

— Стига!

Стоях вцепенена, докато всички останали студенти ме гледаха втренчено.

След часа отидох да се извиня на преподавателя, главно за да разбера в какво се бях провинила.

— Не се задават въпроси на Сенсей — изръмжа той.

— Но ако не разбирам нещо?

— Трябва да се разбира.

Ето така проумях защо образованието в Япония куца.

Имаше и един епизод, в който всеки трябваше да представи страната си. Когато дойде моят ред, ясно почувствах тежко наследство на плещите си. Всеки беше говорил за някоя позната на всички страна.

Само на мен ми се наложи да уточнявам на кой континент живее моята нация. Съжалявах за присъствието на немски студенти, защото ако ги нямаше, щях да мога да посоча каквото и да е на картата — някой остров в Океания, или да опиша варварски традиции, като например да се задават въпроси на преподавателя. Вместо това направих стегнато експозе, по време на което сингапурските студенти усърдно чистеха с клечка златните си зъби.

В събота следобед мерцедесът ми се видя по-бял от обикновено.

Научих, че отиваме в Хаконе. Понеже не знаех нищо за това място, помолих за малко повече информация. След като леко се пообърка, Ринри каза, че сама ще видя. Пътят с многобройните си пунктове за пътна такса ми се стори безкраен.

Накрая пристигнахме при едно огромно езеро, заобиколено с хълмове и живописни *тори*^[1]. Тук се правеха малки екскурзии с корабче или водно колело. Този последен детайл предизвика у мен смях. Подобно на Ламартин^[2] влюбените токийци черпеха вдъхновение от природата по време на неделната си разходка из Хаконе.

Движихме се по водите с нещо като ферибот. Наслаждавах се на японските семейства, които се възхищаваха от мястото, докато бърсеха носа на малкия, и на влюбените, облечени в костюми на влюбени, които си държаха ръцете.

— Водили ли сте вече тук вашата любима? — попитах.

— Нямам любима.

— В миналото не сте ли имали?

— Имах. Но не съм я водил тук.

Значи на мен се падаше честта да съм първата. Сигурно защото бях чужденка.

От високоговорителя на кораба се носеха сладникави песни. Имаше спиране близо до един торий. Слязохме и направихме предварително маркирана поетична обиколка. Двойките се спираха на местата, предвидени за тази цел, и развълнувано съзерцаваха през ториите гледката на езерото. Децата пицяха, сякаш за да предупредят влюбените за последствията от толкова много романтика. Беше ми забавно.

След тази водна авантюра Ринри ми предложи един *кори* — обожавах този счуван сладолед, поръсен с чаен сироп. Не бях яла от детството си. Беше толкова хрупкав.

По пътя обратно си мислех защо ли това момче ме беше отвело в Хаконе. Разбира се, бях очарована от традиционната екскурзия, но защо той искаше да ми покаже всичко това? Несъмнено си задавах прекалено много въпроси. Повече от всички други народи на земята японците правеха нещата, защото така се прави. И в това нямаше нищо лошо.

[1] Торий — портал на храм или параклис, който може да съществува и самостоятелно. Представлява нещо като арка. — Б.р. ↑

[2] Намек за стихотворението на Ламартин „Езерото“. — Б.р. ↑

Чувствах, че Ринри очаква да го поканя вкъщи. Това би било проява на минимална учтивост, след като толкова пъти вече бях ходила в дома му. Въпреки това упорито не го правех. Да заведа някого вкъщи винаги е било за мен ужасно изпитание. По дефиниция, без да знам защо, домът ми не беше място за посещения.

Когато заживях отделно от родителите си, жилището ми веднага заприлича на нещо като килер, населен с политически бежанци, готови да побегнат при най-незначителната полицейска проверка.

В началото на март по телефона ми се обади Кристин. Заминаваше за един месец в Белгия да види майка си и ме помоли през това време да се преместя в апартамента ѝ, за да се грижа за цветята. Приех и се озовах в дома ѝ. Не можех да повярвам на очите си — тя живееше във възможно най-авангардното токийско жилище в сграда на бъдещето, от която се виждаха други футуристични здания. С отворена уста я слушах да ми обяснява как функционира това чудо, в което всичко беше компютризирано. Стайните растения изглеждаха като останки от праисторията, чиято единствена мисия бе да ми послужат за претекст да поживея един месец в този дворец.

Изчаках нетърпеливо заминаването на Кристин и се нанесох в междупланетната ѝ станция. Нямаше как да не усетя разликата с моето жилище. Във всяка стая имаше дистанционно управление, позволяващо да се програмира музиката, както и температурата на въздуха, а и неща, които се случваха в другите помещения. Можех от леглото да си опека нещо в микровълновата фурна, да включа пералнята и да спусна щорите в хола.

Освен това сградата се намираше на хвърлей разстояние от казармата Ишигая, където Мишима^[1] бе извършил ритуалното си самоубийство. Имах чувството, че обитavam място с феноменално значение, и не преставах да бродя из апартамента, слушайки Бах. Забелязах мистериозна хармония между клавесина, фантастичната гледка към града и прекалено синьото небе.

В кухнята имаше тостер, който изхвърляше филийките, когато преценеше, че вече са готови. Тогава се разнасяше очарователен звуков сигнал. Програмирах си истински концерти от сигналите на отделните електроуреди.

Бях дала телефона на това място само на един човек и обаждането му не закъсня.

— Как е апартаментът? — попита Ринри.

— На вас ще ви се стори нормален. За мен е невероятен. Елате в понеделник за урока тук, ще го видите.

— В понеделник? Днес е петък. Понеделник е далече. Мога ли да дойда довечера?

— За вечеря? Не умея да готвя.

— Оставете това на мен.

Не намирах причини да откажа, а пък и ми беше приятно. За първи път ученикът ми се показва предприемчив. Несъмнено това беше свързано с апартамента на Кристин. Един неутрален терен променя всичко.

В 19 часа видях лицето на момчето на екрана на интерфона и му отворих. Той пристигна с чисто нов куфар.

— Заминавате ли някъде?

— Не, идвам да готвя.

Показах му жилището, което го удиви по-малко, отколкото мен.

— Не е лошо — каза той. — Обичате ли швейцарско фондю?

— Да. Защо?

— Чудесно. Донесох пособията.

Лека-полека откривах култа на японците към пособията, предназначени за всяка една дейност в живота: пособия за планината, пособия за морето, пособия за голф или, както тази вечер, пособия за швейцарско фондю. У Ринри имаше цяла стая с куфари, готови за най-различни операции.

Пред възхитените ми очи младежът отвори специалния куфар, от който изскочиха, подредени в несменяем ред, нагревател, наподобяващ ракета-носител, съд за фондю с незалепващо дъно, полистиреново пликче със сирене, бутилка бяло вино и немухлясващи хлебни крутони. Ринри пренесе тези забележителни неща върху плексигласовата маса.

— Да започвам ли? — попита той.

— Да, нямам търпение да видя.

Той изсипа полистиреновото пликче и виното в съда, запали подгревателя, който като по чудо не излетя към небето, и докато между тези вещества протичаха различни химически реакции, извади от

куфара нещо като тиролски чинии, дълги вилици и чаши със столче „за остатъка от виното“.

Изтичах до хладилника за кока-кола, уверявайки го, че тя върви отлично с швейцарското фондю, и налях в моята чаша.

— Готово — обяви той.

Седнахме смело един срещу друг и аз пробвах сместа с едно парче немухлясващ хляб на върха на вилицата. Сложих нещото в устата си и задъвках — нямаше абсолютно никакъв вкус. Разбрах, че японците обожават швейцарското фондю заради забавната му страна и бяха създали някакъв вид, освободен от един-единствен досаден детайл — вкуса.

— Чудесно е — отсъдих, прикривайки смеха си.

На Ринри му стана горещо и за първи път го видях без черното кожено яке. Отидох да взема едно шише табаско под претекст, че белгийците ядат швейцарското фондю подлютено. Натопих отново парче хляб в сместа, предизвиквайки плетеница от нишки, поставих жълтото кубче в чинията си и го поръсих с табаско, за да му придам някакъв вкус. Момчето наблюдаваше моите маневри и кълна се, в очите му прочетох следната констатация: „Белгийците са странни хора.“. Намерил се кой да ми говори за странности.

Скоро модерното фондю ми омръзна.

— Хайде, Ринри, разкажи нещо.

— Но... вие ми говорите на „ти“!

— Когато двама души са си поделили такова ястие, те могат да си говорят на „ти“.

Усещах в мозъка си ефекта от странното фондю, което ме довеждаше до състояние на експериментаторски делириум. Докато Ринри се чудеше какво да разкаже, аз угасих подгревателя, като духнах върху му, което изненада японеца, изсипах във фондюто остатъка от виното, за да охладя сместа, и потопих двете си ръце в това лепило.

Ринри нададе вик.

— Защо направихте това?

— За да видя какво ще стане.

Измъкнах ръцете си и се позабавлявах с чилето конци, които ги свързваха. Дланите ми бяха покрити с дебел слой фалшиво сирене.

— Сега как ще се измиете?

— С вода и сапун.

— Не, прекалено е лепкаво. Съдът е незалепващ, но не и ръцете ви.

— Ще видим.

Действително струята вода и препаратът за миене на съдове нямаха никакъв ефект върху жълтеникавите ми ръкавици.

— Ще опитам да си остържа ръцете с кухненския нож.

Заех се да осъществя плана си пред ужасените очи на Ринри. Това, което трябваше да се случи, се случи: порязах дланта си и кръвта бликна изпод покриващата я мембрана. Поднесох раната към устата си, за да не заприлича апартаментът на местопрестъпление.

— Ще позволите ли — каза момчето.

Застана на колене и взе една от ръцете ми, като започна да я остързва със зъбите си. Без съмнение това беше най-добрият метод, но гледката, която представляваше този рицар, паднал на колене пред дамата си и ръфащ полистирена от деликатно придържаните ѝ пръсти, ме хвърли в луд смях. Най-смайващата галантна сцена, която бях виждала някога.

Ринри невъзмутимо продължи да стърже. Операцията се проточи безкрайно, а през това време аз запаметявах абсурда на ситуацията. После като истински занаятчия перфекционист той изми пръстите ми в мивката с почистващо средство и абразивна гъба.

Когато работата приключи, Ринри огледа щателно резултата от спасителните операции и въздъхна с облекчение. Този епизод му беше подействал като катарзис. Взе ме в обятията си и повече не ме пусна.

[1] Юкио Мишима (1925–1970) — японски писател, автор на 40 романа, 18 пиеси, 20 сборника с разкази, 20 сборника с есета, 1 либрето и 1 киносценарий. Известен е с нихилистичната си проза и с ритуалното си самоубийство сепуку. У нас е издаден романът му „Златният храм“. — Б.р. ↑

На другия ден сутринта ме събуди усещането за болезнено сухи ръце. Докато ги мажех с крем, си припомнях предишната вечер и нощта. В леглото ми лежеше момче. Каква трябваше да бъде стратегията?

Изтръгнах го от съня му и съвсем нежно му казах, че обичаят изисква мъжът да си тръгне на зазоряване. Трябваше вече да го е направил, защото слънцето беше изгряло. Можехме да отдадем това забавяне на географската отдалеченост. Все пак нямаше да злоупотребяваме с този аргумент. Ринри попита дали белгийските обичаи позволяват отново да се срещнем.

— Да — отговорих аз.

— Ще мина да те взема утре в петнайсет часа.

С удоволствие установих, че моите уроци по говорене на „ти“ даваха резултати. Той мило се сбогува с мен. Видях го как се отдалечава с куфара за швейцарското фондю.

Когато останах сама, изпитах истинска радост. Припомнях си събитията с нещо средно между смях и удивление. Това, което в края на краищата ме учудваше най-много, не бяха чудатостите на Ринри изобщо, а по-скоро една най-висша чудатост — имах си работа с учтив и внимателен мъж. Не се бе случвало да ме засегне с дума или действие. Не знаех, че такова нещо може да съществува.

Приготвих си моя половин литър силен чай и го запрегльщах, гледайки през прозореца към казармата на Ишигая. Тази сутрин няха никакво желание за сепуку, но страшно ми се искаше да пиша. Дръж се Токио — да става, каквото ще става. Хвърлих се към белия лист, убедена, че целият свят ще потрепери от това.

За мое учудване не последва никакъв трус. Като се има предвид зоната, в която се намирахме, това земно спокойствие беше странно и сигурно се дължеше на някаква благоприятна временна ситуация.

От време на време преставах да пиша и гледах към Токио през големия прозорец, като си мислех: „Имам връзка с един тукашен тип“. Удивлявах се и отново подхващах писането. Целият ден премина така. Такива дни са прекрасни.

На другия ден точността на мерцедеса можеше да се сравни само с неговата белота.

Ринри беше променен. Шофьорският му профил не беше вече така неподвижен и невъзмутим. Мълчеше и очевидно се притесняваше.

— Къде отиваме? — попитах аз.

— Ще видиш.

Този отговор вече ставаше класически. Независимо дали отивахме на забележително или просто любопитно място, на въпросите ми се отговаряше винаги с „ще видиш“. *Ще видиш* беше любовният храм на това момче — едно подвижно място, чиято функция бе да насочва колата.

Днешното „Ще видиш“ беше избрало да се намира в Токио — паркът на олимпийските игри. В идеята имаше някакъв смисъл, но пък ми беше напълно безразлична — дори и провеждани под най-благородни знамена, състезанията никога досега не бяха съумели да ме развълнуват. Гледах стадиона и спортните съоръжения с идеално хладна учтивост, слушах подробните обяснения на Ринри, като обръщах внимание единствено на лингвистичния му напредък. На олимпиада по френски той би взел златен медал.

Далеч не бяхме единствените влюбени, както обикновено се казва, които се разхождаха около стадиона. Обожавах стила на „задължителните маршрути“ — японската традиция бе предоставила както на мимолетните, както и на доживотните двойки нещо като инфраструктура, така че да не си блъскат главите. Приличаше на игра. Чувствате ли нещо към някого? Вместо да се чудите сто часа какво да правите, отведете този човек на еди-коя си част от монополито. Защо ли? Ще видите.

„Ще видиш“ беше най-добрата философия. Ринри и аз нямахме и най-малка представа какво правим заедно и къде отиваме. Посещавайки разни места от относителен интерес, ние добронамерено се изучавахме един друг. Стартовата позиция на японското монополи ни харесваше.

Ринри държеше ръката ми, както всеки от останалите влюбени държеше ръката на избраницата си. Пред почетната стълбица той ми каза:

— Това е почетната стълбица.

— Аха — отговорих аз.

При басейна ми каза:

— Това е басейнът.

— Значи това било — отговорих с възможно най-сериозен вид.

Не бих сменила мястото си с ничие друго. Забавлявах се страхотно и предизвиквах нови открития, като вървах към ринга, за да чуя „това е рингът“, и т.н. Тези указания ми носеха радост.

В 17 часа, подобно на голям брой местни влюбени, и аз получих кори с нар. Ентусиазирано ядях натрошения ароматизиран сладолед. Забелязах, че към щедрите кавалери наоколо бяха отправяни нежни благодарности, и реших да не се скъпя и аз. Харесваше ми да подражавам на моите съседки.

На свечеряване времето захладня. Попитах Ринри какво предвижда монополито за през нощта.

— Моля? — каза той.

За да му спестя неудобството, го поканих в апартамента на Кристин. Той беше колкото щастлив, толкова и облекчен.

„Ще видиш“ не можеше да бъде по-фантастично, отколкото в една перфектна токийска сграда. Музиката на Бах се понесе веднага, щом отворих вратата.

— Това е Бах — казах.

Беше мой ред.

— Много ми харесва — откликна Ринри.

Обърнах се към него и го посочих с пръст.

— Това си ти.

След любовта вече нямаше правила. На възглавницата до мен имаше човек, който дълго ме гледа, преди да каже:

— Как хубав ти си.

Това беше на английски, лошо преведен на френски. За нищо на света не бих го поправила. Никога досега не ми бяха казвали, че съм хубав.

— Японките са много по-хубави — казах аз.

— Не е вярно.

Лошият му вкус ме зарадва.

— Разкажи ми за японките.

Той вдигна рамене. Аз настоях. Накрая той каза:

— Не мога да ти обясня. Те ме нервират. Не са самите себе си.

— Може би и аз не съм самата себе си.

— Напротив. Ти си тук, ти съществуващ, ти гледаш. А те непрекъснато се питат дали ги харесват. Мислят само за себе си.

— Повечето жени на Запад са същите.

— Моите приятели и аз имаме чувството, че за тези момичета сме просто огледала.

Престорих се, че се оглеждам в него, поправих си косата. Той се засмя.

— Много ли говориш с приятелите си за момичета?

— Не много. Притеснявам се. А ти говориш ли за момчета?

— Не, прекалено е лично.

— Японските момичета правят точно обратното. С момчето се държат много срамежливо, а после си разказват всичко с приятелките.

— И западнячките са такива.

— Защо казваш това?

— В защита на японките. Трябва да е трудно да си японка.

— И да си японец е трудно.

— Сигурно. Разкажи ми.

Той замълча. Въздъхна. Чертите му се промениха.

— На пет години и аз като останалите деца преминах през тестове за постъпване в едно от най-добрите основни училища. Ако бях успял, щях да мога един ден да отида в някой от престижните университети. Знаех го още на пет години. Но не успях.

Забелязах, че трепери.

— Родителите ми не казаха нищо. Бяха разочаровани. Баща ми на пет години бе успял. Изчаках да стане нощ и плаках.

Той се разрида. Взех в прегръдките си вцепененото му от страдание тяло. Бях чувала за тези ужасни японски селекции, наложени чудовищно рано на осъзнаващите залога деца.

— На пет години знаех, че не съм достатъчно интелигентен.

— Не е вярно. На пет години си знаел, че не си бил избран.

— Усетих какво мисли баща ми: „Няма страшно. Той е мой син, ще наследи мястото ми“. Тогава се появи срамът ми и никога не изчезна.

Притиснах го към гърдите си, като му шепнях успокоителни думи и го уверявах, че е интелигентен. Той дълго плака и после заспа.

Наблюдавах нощта над един град, в който всяка година повечето от петгодишните деца научаваха, че животът им е провален. Стори ми

се, че чувам концерт от сподавени сълзи.

Ринри се беше справил, защото бе син на баща си — болката му започваше с неговия срам. Но другите, които се проваляха на теста, знаеха от невръстна възраст, че в най-добрия случай ще се превърнат в месо за предприятията, както има пушечно месо за оръдията. А после се чудим, че толкова много японски младежи се самоубиват.

Кристин се връщаше чак след три седмици. Предложих на Ринри да се възползваме максимално от нейния апартамент. Играта на монополи продължаваше. Младежът беше очарован от предложението.

В любовта, както и във всичко останало инфраструктурата е от съществено значение. Гледайки през прозореца към казармата на Ишигая, попитах Ринри дали харесва Мишима.

— Прекрасен е.

— Учудваш ме. Европейците смятат, че той се харесва повече на чужденците.

— Японците не харесват самия човек. Но творчеството му е извисено. Твоите европейски приятели са казали нещо странно, тъй като текстовете му са хубави главно на японски. Фразите му са като музика. Как може да се преведе това?

Тази декларация ме зарадва. Тъй като нямаше да мога скоро да чета необходимите идеограми, помолих момчето да ми почете Мишима в оригинал. Той благосклонно прие, а аз потръпнах, щом го чух да казва *Кинжики*^[1]. Почти нищо не разбирах, като се започне от заглавието.

— Защо „забранени цветове“?

— В Япония цветът може да бъде синоним на любов.

Хомосексуалната практика дълго време е била забранена от японските закони. Колкото и да бе очарователно сравнението между цвета и любовта, темата, която подхващаше Ринри, ме притесняваше. Никога не говорех за любов. Той често засягаше въпроса, а аз все успявах да сменя темата на разговора. През прозореца наблюдавахме с бинокъл цъфтежа на черешовите дървета в Япония.

— Според традицията би трябвало да ти пея песни, докато пия саке нощем под цъфнала череша.

— Давай.

Под най-близката череша Ринри ми пя сантиментални песни. Разсмях се, той се разсърди.

— Наистина мисля това, което пея.

Изпих сакето на един дъх, за да се освободя от неудобството. Този пролетен цъфтеж възбуждаше опасно чувствата на младия човек.

След като се прибрахме в технологичния апартамент, се почувствах на сигурно място. Грешка! Бяха ми казани любовни думи,

големи като сградата, в която се намирахме. Смело ги изслушах и замълчах. За щастие, момчето прие мълчанието ми.

Обичах го много. Човек не може да каже това на любимия си. Жалко. За мен да го обичам много беше много.

Той ме правеше щастлива.

Винаги се радвах да го видя. Изпитвах към него приятелство, нежност. Когато го нямаше, не ми липсваше. Такова бе уравнението на чувствата ми към него.

Намирах историята за прекрасна и затова се страхувах от декларации, които биха изисквали отговор или, още по-лошо, взаимност. А лъжата бе равна на наказание. Открих, че страхът ми е неоснователен. Ринри очакваше от мен само да го изслушвам. Колко беше прав! Да изслушваш някого е огромно нещо. И аз го слушах пламенно.

За това, което изпитвах към този младеж, нямаше дума в съвременния френски език, но в японския имаше — терминът *коу* напълно подходеше. *Кои* може да се преведе на класически френски като вкус. Имах вкус към него. Той беше моят *коубито* — този, с когото споделях *коу*, компанията му ми беше по вкуса.

На модерен японски език в неженените двойки партньорите се наричаха взаимно *коубито*. Някакво дълбоко благоприличие не допускаше употребата на думата любов. Освен инцидентно или при сантиментален делириум тази огромна дума не се споменаваше, бе сякаш запазена за литературата или за други подобни неща. Бях попаднала на единствения японец, който не отхвърляше нито нея, нито съответните маниери. Успокоявах се с това, че лингвистичната екзотика със сигурност много допринасяше за странното му поведение. Не беше без значение това, че Ринри изричаше декларациите си на френски или на японски, предназначен за френскоговореща — несъмнено френският език беше тази престижна, разпусната територия, на която човек можеше да се овъргала в чувства, неподлежащи на разкриване.

Любовта е толкова френски порив, че много хора я смятат едва ли не за френско национално откритие. Без да стигам чак дотам, трябва да призная, че този език наистина съдържа идеята за любовта.

Може би двамата бяхме възприели особеностите на езика на другия: той си играеше на любов, опиянен от тази новост, а аз се наслаждавах на *кои*. Това доказваше как всеки от нас беше възхитително отворен за културата на другия.

Кои имаше само един недостатък: пишеше се като шаран — единствената жива твар, която винаги ме е отвращавала. За щастие съпадението не означаваше прилика. Независимо от това, че в Япония шараните символизират момчетата, чувството, което изпитвах към Ринри, нямаше нищо общо с голямата кална риба с противна уста. Напротив, *кои* ме очароваше със своята лекота, със своите въздушност и свежест, с липсата си на сериозност. *Кои* съдържаше елегантност, игривост, забава и цивилизованост. Един от чаровете му се състоеше в пародирането на някои любовни ритуали — не толкова, за да ги отрече, колкото заради забавлението.

Все пак си налагах да прикривам моя смях, за да не обидя Ринри — известно е, че любовта няма чувство за хумор. Подозирам, че беше разбрал какво изпитвах към него — *кои*, а не *аи* — толкова чудесна дума, че понякога съжалявах, че не я употребявам. Ако не се натъжаваше от това, то сигурно бе, защото осъзнаваше, че и на двамата ни бе за първи път — той беше моят първи *кои*, а аз неговата първа любов. Защото, макар и да се бях запалвала многократно, никога не бях изпитвала вкус към някого.

Двете думи — *кои* и *аи* — са еднакво наситени, но между тях има някаква съществена несъвместимост. Влюбваме ли се в тези, към които имаме вкус? Немислимо. Влюбваме се в тези, които не понасяме, които представляват нетърпима опасност. Шопенхауер вижда в любовта проява на инстинкта за възпроизвеждане — нямам думи да опиша ужаса, който тази теория предизвиква у мен. В любовта аз виждам проява на моя инстинкт да не убия другия. Когато изпитам необходимост да убия конкретен човек, става така, че някакъв мистериозен механизъм — имунен рефлекс? блян по невинността? страх от затвора? — ме кара да се привържа към този човек. Затова, доколкото знам, все още не съм извършила убийство.

Да убия Ринри? Каква ужасна идея и най-вече абсурдна! Да убия толкова мило същество, което предизвиква най-доброто у мен! Впрочем това, че не го убих, доказва, че не е било необходимо.

Би било оригинално да напиша една история, в която никой няма желание да убива никого. Сигурно това би било история за *кои*.

[1] Заглавие на роман от Мишима. Означава „забранени цветове“ и е евфемизъм за хомосексуалност. — Б.р. ↑

С готвенето се занимаваше Ринри. Той готвеше зле, но по-добре от мен, както впрочем и цялото останало човечество. Щеше да е жалко великолепните електроуреди на Кристин да не послужат за нищо. Ринри сервира нещо, което наричаше „карбонара“ — неговият вариант на това класическо блюдо се състоеше в добавянето на всички познати през 1989 година мазни продукти, при това в големи количества. Японците се хранят с лека храна, това е известно. И в този случай не изключвам хипотезата, че присъствието ми му бе дало повод да се разтовари от културното си бреме.

Вместо да му кажа, че не става за ядене, започнах да му говоря за любовта ми към сашими и суши. Той се намръщи.

— Ти не обичаш ли? — попитах.

— Обичам — отговори той учтиво.

— Сигурно се приготвя трудно.

— Да.

— Би могъл да ми купиш в някой кулинарен магазин.

— Държиш ли наистина?

— Защо казваш, че ти харесва, като не ти харесва.

— Харесва ми. Но когато ям такива неща, имам чувството, че съм на семейна вечеря с баба ми и дядо ми.

Това си беше аргумент.

— Освен това, когато ям с тях, те не спират да повтарят колко било полезно за здравето. Досадно е — добави той.

— Разбирам. И това поражда у теб желание да ядеш вредни за здравето храни като спагети а ла карбонара — казах аз.

— Това вредно ли е?

— В твоята версия, несъмнено.

— Затова е толкова вкусно.

Вече щеше да е още по-трудно да го накарам да стотви нещо друго.

— Ами ако направя едно фондю? — предложи той.

— Не.

— Значи не ти е харесало?

— Хареса ми, но това е специален спомен. Всяко повторение би било разочароващо.

Бях успяла да намеря учтиво извинение.

— А какво ще кажеш за *окономиаки*, каквото ядохме с твоите приятели?

— Добре, това е лесно.

Бях спасена. Това стана любимото ни ядене. Хладилникът непрестанно беше пълен със скариди, яйца, зеле и джинджифил. Една кутия със сливов сос цъфна на масата.

— Къде купуваш този чудесен сос?

— Имам цял склад вкъщи. Родителите ми го носят от Хирошима.

— Значи като свърши, ще трябва да се отиде отново там.

— Аз никога не съм ходил.

— Чудесно. Ти не знаеш нищо за Хирошима, нищо.

— Защо казваш това?

Обясних му, че цитирам класическия френски филм по едноименната книга^[1].

— Не съм го гледал — взмути се той.

— Можеш да прочетеш книгата.

— За какво е?

— Предпочитам да не ти разказвам и да те оставя сам да откриеш историята.

[1] „Хирошима, моя любов“. Сценарият е от Маргьорит Дюрас, филмът (1959) е на режисьора Ален Рене. — Б.р. ↑

Когато бяхме заедно, не подавахме носовете си навън. Връщането на Кристин приближаваше с големи крачки и ние с ужас предвиждахме изнасянето ни от този апартамент, изиграл важна роля във връзката ни.

— Можем да барикадираме вратата — предложих аз.

— Наистина ли би направила това? — каза той със смесица от ужас и възхищение.

Хареса ми, че ме смята за способна на такова осъдително действие.

Прекарвахме дълго време в банята. Ваната приличаше на издълбан кит, чиито струящи отвори бяха обърнати навътре, вместо навън.

Ринри спазваше традицията и щателно се измиваше на мивката, преди да влезе във ваната — достолепната вода не биваше да бъде замърсявана. Аз не можех да се подложя на това правило, което считах за абсурдно. Все едно човек да сложи чисти чинии в съдомиялната.

Обясних му моята гледна точка.

— Може и да си права — каза той, — но не мога да се държа иначе. Да оскверня водата във ваната е над възможностите ми.

— Докато поругаването на японската храна не представлява такъв проблем за теб.

— Така е.

Прав беше. Всеки със своето чувство за противоречие — за тези неща няма обяснение.

Ваната-кит понякога създаваше у мен усещането, че се движи и увлича обитателите си към морското дъно.

— Знаеш ли историята за Йона? — попитах.

— Да не говорим за китове. Ще се скараме.

— Не ми казвай, че си от тези японци, които ядат месото им.

— Знам, че не бива. Но виновен ли съм, че е толкова вкусно!

— Аз опитах — отвратително е!

— Виждаш ли? Ако ти беше харесало, нямаше да смяташ, че е шокиращо да се яде.

— Но китовете са на изчезване!

— Знам. Не сме прави. Какво искаш да ти кажа? Когато си мисля за вкуса на това месо, слюнките ми потичат. Нищо не мога да направя.

Той не беше типичен японец. Беше пътувал много, но сам и без фотоапарат.

— Аз крия тези неща от останалите. Ако родителите ми знаеха, че пътувам сам, щяха да се безпокоят.

— Щяха да смятат, че си в опасност?

— Не. Щяха да се безпокоят за душевното ми здраве. У нас всеки, който пътува сам, минава за луд. На нашия език в думата „сам“ има отсянка на отчаяние.

— Въпреки че страната ти е известна с отшелниците си.

— Точно така. Смята се, че за да обичаш самотата, трябва да си будистки монах.

— Защо сънародниците ти се движат на групи, когато са в чужбина?

— Защото обичат да виждат хора, различни от тях, и в същото време да се чувстват на сигурно място сред себеподобните си.

— А тази потребност да снимат?

— Не знам. Това ме нервира, особено като се има предвид, че всички правят еднакви снимки. Сигурно снимат, за да си докажат, че не са сънували.

— Никога не съм те виждала с фотоапарат.

— Защото нямам.

— Ти, който имаш всякакви дрънкулки, включително подгревател за швейцарско фондю, разположен в космическа совалка, нямаш фотоапарат?

— Не. Това не ме интересува.

— Пустият му Ринри.

Той ме попита какво значи този израз. Обясних му. Толкова му хареса, че започна по двайсет пъти на ден да казва: „Пустата му Амели“.

Един следобед започна изведнъж да вали, после падна град. Наблюдавах спектакъла през прозореца на сградата, коментирайки:

— Виж ти, и в Япония има градушки.

Зад гърба си чух ехото на неговия глас, който повтаряше:

— Градушки.

Разбрах, че току-що е открил тази дума, че е разбрал смисъла ѝ и упражнява произношението, за да я запамети. Разсмях се. Изглежда, че

и на него му стана забавно, защото каза:
— Пустият му аз.

В началото на април Кристин се върна от Белгия. Добросъвестно ѝ върнах апартамента. Ринри го преживя по-тежко от мен. Връзката ни се изнесе, но аз не бях недоволна от това. Монополито беше започнало да ми липсва.

Отново ходех в бетонния замък. Родителите на момчето вече не ме наричаха Сенсей, което доказваше тяхната прозорливост. Бабата и дядото ме наричаха повече от всякога Сенсей, което потвърждаваше тяхната перверзност.

Докато веднъж пиех чай с това малко общество, бащата ми показва едно ново, създадено от него бижу. Някакво странно колие, нещо средно между *мобил*^[1] на Калдер и огърлица от оникси.

— Харесва ли ви? — попита той.

— Съчетанието между черно и сребърно ми харесва. Елегантно е.

— За вас е.

Ринри го сложи на врата ми. Бях смутена. Когато останахме насаме, казах:

— Баща ти ми направи прекрасен подарък. Как мога да му върна жеста?

— Ако му дадеш нещо, той ще ти направи още по-голям подарък.

— Какво да правя тогава?

— Нищо.

Прав беше. За да избегне ескалацията на щедростта, човек няма друг изход, освен смело да приема великолепните дарения.

Междувременно отново се бях настанила в моята квартира. Ринри беше прекалено деликатен, за да ме помоли да го приема там, но ми даваше знаци, които грижливо се опитвах да не забелязвам.

Често ми се обаждаше. Без да иска, се изразяваше очарователно комично, като отгоре на това беше сериозен.

— Добър ден, Амели. Бих искал да знам какво е здравословното ти състояние.

— Отлично.

— При тези условия желаш ли да се срещнем?

Избухвах в смях. Той не разбираше защо.

Ринри имаше по-малка сестра на 18 години, която учеше в Лос Анджелис. Един ден той ми съобщи за пристигането ѝ в Токио за кратка ваканция.

— Ще те взема довечера и ще ви запозная.

Гласът му беше тържествено развълнуван. Приготвих се да изживея нещо значимо.

Когато седнах в мерцедеса, се извърнах, за да поздравя настанилото се на задната седалка момиче. Красотата ѝ ме удиви.

— Амели, това е Рика. Рика, това е Амели.

Тя ме поздрави с изящна усмивка. Името ѝ ме разочарова, но не и останалото от личността ѝ. Беше истински ангел.

— Ринри ми е говорил много за теб — каза тя.

— И на мен за теб — обадох се аз.

— И двете лъжете. Никога не говоря много.

— Вярно е. Той никога не казва нищо — подхвана Рика. — Страшно малко ми е казал за теб. Ето защо съм убедена, че те обича.

— В такъв случай и тебе обича.

— Не ми се сърди, че ти говоря на американски. На японски правя много грешки.

— Аз нямаше и да ги забележа.

— Ринри все ме поправя. Иска да съм свършена.

Тя беше повече от свършена. Младежът ни заведе в парка „Широгане“. Вечерно време тук е толкова пусто, сякаш сме далече от Токио, в някоя приказна гора.

Рика слезе от колата с някаква чанта, която отвори. Отвътре извади копринена покривка и я разстла на тревата, после извади саке, чаши и сладкиши. Седна на покривката и ни покани да направим като нея. Грациозността ѝ ме изумяваше.

Докато пиехме за запознанството, я попитах какви са идеограмите на името ѝ. Тя ми ги показа.

— Страната на благоуханията! — възкликнах. — Прекрасно е и много ти отива.

След като разбрах какво означава името ѝ, то престана да ми се вижда грозно.

Животът в Калифорния я беше направил много по-отворена от брат ѝ. Тя бърбеше по един очарователен начин. Изпивах думите ѝ.

Ринри изглеждаше не по-малко хипнотизиран от сестра си. Наблюдавахме я като някакво прелестно природно явление.

— Е — изведнъж каза тя. — Какво става с фойерверките?

— Отивам — каза момчето.

Нищо не разбирах. Ринри измъкна от багажника един куфар, който се оказа куфарът с фойерверките, подобно на куфара с швейцарското фондю. Нареди по земята пособията и предупреди, че започва. Скоро небето ни засипа с експлозии от цветове и звезди, които доведоха момичето до екстаз.

Пред заслепените ми очи братът даваше на сестрата не доказателство, а израз на любовта си. Никога преди не се бях чувствала така близка до него.

Когато звездните светлини престанаха да пращят над главите ни, Рика възкликна със съжаление:

— Това ли беше?

— Останаха само пръчици — каза момчето.

Той извади от куфара снопчета пръчки и ни ги раздаде. После подпали крайчетата им и от всяка пръчица изсвистяха въртящи се искри.

Нощта посребряваше бамбуците на парка „Широгане“. Нашият апокалипсис от светулки хвърляше злато върху бялото утро. Братът и сестрата се възторгваха от хвърчащите звездички. Осъзнах, че съм с две деца, захласнати едно по друго, и тази гледка ме разтърси.

Какъв подарък за мен, че ме допускаха до себе си! Това беше повече от проява на любов, това беше проява на доверие.

Захарният памук от светлина гаснеше, но очарованието оставаше. Младото момиче въздъхна радостно:

— Хубаво беше!

Споделях любовта на Ринри към това щастливо момиче. В угасващия празник и в приказната хубавица имаше нещо от атмосферата на Нервал. Нервал в Япония, кой би повярвал?

На другия ден вечерта Ринри ме заведе да ядем китайска супа с фиде в една кръчма.

— Обичам Рика — му казах.

— И аз — отговори той, развълнувано усмихнат.

— Знаеш ли, с теб имаме една странна обща черта. И аз обичам моята сестра, която живее далече. Казва се Жулиет, беше свръхчовешко да се разделя с нея.

Показах му снимка на моята свята по-голяма сестра.

— Хубава е — каза той, като я разглеждаше внимателно.

— Да, повече от хубава. Липсва ми.

— Разбирам те. Когато е в Калифорния, и Рика ми липсва ужасно.

Разчувствах се. Казах му, че само той може да разбере колко съм съсипана от отсъствието на Жулиет, колко силна е нашата връзка, колко много я обичам и как страдам заради раздялата ни.

— Трябваше да се върна в Япония, но защо с цената на тази жестока мъка?

— Тя защо не те придружи?

— Искане да живее в Белгия, където е работата ѝ. За нея Япония не означава това, което е за мен.

— Като Рика. Япония не я привлича.

Как беше възможно тези две прекрасни наши сестри да не изпитват възхищение от Япония? Попитах Ринри какво учи сестра му в Калифорния. Той отговори, че програмата ѝ не е много ясна, че всъщност тя е любовница на някой си Чанг — китаец, който властва над мафията в Лос Анджелис.

— Не можеш да си представиш колко е богат — каза той с престорено отчаяние.

Изумена се питах как е възможно този ангел, паднал от небето, да заживее с бандит. „Не бъди глупава, отговорих си, така е, откакто свят светува.“ В главата си видях образа на Рика с боа от пера около шията и с тънки токчета, хванала под ръка китаец в бял костюм. Избухнах в смях.

Ринри ми се усмихна съучастнически. Нашите сестри витаеха в супите ни с фиде. Връзката ни имаше смисъл.

[1] Висяща на система от възета абстрактна композиция, изобретена от американския скулптор Александър Калдер (1898–1976) и наречена така поради своята подвижност от френския художник Марсел Дюшан. — Б.р. ↑

Моят напредък по японски ме удивяваше по-малко от този на Ринри по френски, който беше забележителен.

Забавлявахме се да си показваме един на друг колко много знаем. Когато валеше силно, Ринри казваше:

— Вали, като че ли крава пикае.^[1]

Комичното идваше от неизменния финес, с който произнасяше думите.

Когато ръсеше такива фрази, аз имах навика да отсичам:

— *Нани о шаимазу ка?*

Кое то се превеждаше — или по-точно не се превеждаше, защото вече дори японците не употребяват такива аристократични японски фрази — като: „Какво се осмелявате да изричате с такова достолепие?“.

Той се търкаляше от смях. Една вечер бях канена от родителите му на вечеря в замъка и реших да ги впечатля. Изчаках Ринри да каже нещо учудващо и високо произнесох:

— *Нани о шаимазу ка?*

Като премина удивлението, господинът избухна в смях. Бабата и дядото, възмутени, ми се скараха — нямала съм право да говоря така. Госпожата изчака да се въдвори тишина, за да ми каже с усмивка:

— Защо си даваш толкова труд да изглеждаш изискана, след като с твоето изразително лице никога няма да бъдеш дама?

Потвърди се това, което прозираше зад любезността ѝ — тази жена ме мразеше. Не само че ѝ отнемах сина, ами и бях чужденка. Освен тези две престъпления тя, изглежда, подушваше у мен и нещо друго, което ѝ бе още по-неприятно.

— Ако Рика беше тук, щеше да се разплаче от смях — каза Ринри, който не бе забелязал гадното отношение на майка си.

В миналото бях научила английски, фламандски, немски и италиански. При всички тези езици се повтаряше едно и също — разбирах ги по-добре, отколкото ги говорех. Това беше логично: човек първо наблюдава, после възпроизвежда. Лингвистичната интуиция работи даже когато все още не е постигната компетентност.

С японския беше точно обратното — активните ми познания надхвърляха многократно пасивните. Този феномен си остана непроменен, без да мога да му дам някакво обяснение. Безброй пъти се случваше да изразя на японски толкова сложни идеи, че моите

събеседници, смятайки, че си имат работа с някой доцент по японистика, отговаряха на подобен висок стил. Не ми оставаше друго, освен бягството, за да скрия факта, че не разбирах и дума от това, което ми казваха. Когато бе невъзможно да се махна, се опитвах да си представя какво казва събеседникът ми и продължавах монолога, маскиран като диалог.

Изложих проблема си пред езиковеди, които ме увериха, че това е нормално. „Не бихте могли да имате интуиция по отношение на език, толкова отдалечен от вашия.“ Да, но аз бях говорила на японски до петгодишна възраст. След това бях живяла в Китай, Бангладеш и другаде и навсякъде пасивното познание на съответния език беше по-силно от активното. Следователно в моя случай японският правеше някакво съдбовно изключение — в тази страна ми бе невъзможно да бъда пасивна.

Неизбежното се случи: през юни Ринри ми съобщи с гробовен тон, че сосът от горчиви сливи се е свършил.

— При нашата консумация не би могло да бъде другояче.

Напредъкът му по френски ме възхищаваше. Отговорих:

— Още по-добре! Мечтаех си да отидем заедно в Хирошима.

От сериозно лицето му стана трагично. Помислих, че е по исторически причини, и казах:

— Целият свят знае с какъв кураж Хирошима и Нагасаки са понесли...

— Не става дума за това — прекъсна ме той. — Прочетох книгата на тази францужойка, за която ми беше говорила...

— „Хирошима, моя любов“.

— Да. Нищо не разбрах.

Избухнах в смях.

— Не се безпокой, много френскоговорещи са се сблъскали със същия феномен. Още една причина да отидем в Хирошима — измислих си аз довод.

— Искаш да кажеш, че ако прочита книгата там, ще я разбере по-добре?

— Със сигурност — заявих.

— Колко глупаво. Няма нужда да ходя във Венеция, за да разбера „Смърт във Венеция“, нито в Парма, за да прочета „Пармският манастир“.

— Маргьорит Дюрас е много специален автор — казах аз убедено.

Следващата събота си дадохме среща в седем часа сутринта на летището в Ханеда. Предпочитах влака, но за японците влаковете са толкова всекидневно нещо, че Ринри имаше нужда от промяна.

— Пък и полетът над Хирошима сигурно създава впечатлението, че си на борда на „Енола Гей“^[2] — каза той.

Беше началото на месец юни. Идеално време в Токио — слънчево, 25 градуса. В Хирошима — с пет градуса по-топло и влажно. Дъждовният сезон приближаваше. Но слънцето все още беше на линия.

Още на летището почувствах нещо много специфично: тук не беше 1989 година. Не, разбира се, и 45-а, но някъде около петдесеттешестдесетте години. Дали пък атомната експлозия не бе забавила хода на времето? Имаше модерни постройки, хората се обличаха нормално, колите не бяха по-различни от останалите в Япония. Сякаш тук се живееше по-силно, отколкото другаде. Сигурно фактът, че обитаваха град, който за цялата планета бе синоним на смъртта, засилваше живееца на тези хора, а това създаваше чувство за оптимизъм и атмосфера на вяра в бъдещето.

Тази констатация докосна сърцето ми. Градът веднага ме развълнува с разтърсващия си кураж за щастие.

Музеят на бомбата ме изуми. Колкото и да е чел човек, детайлите на тази история надхвърлят въображението му. Нещата бяха представени толкова умело, че излъчваха поетичност. Ставаше дума за влака, който се движел на 6 август 1945-а по крайбрежието на Хирошима и превозвал между другите пътници и много работници. Те вяло гледали към града през прозорците на вагоните. После влакът влязъл в тунел, а като излязъл, работниците видели, че Хирошима вече я няма.

Разхождах се из улиците на провинциалния град и си мислех, че тук японското достойнство намира своя най-ярък израз. Нищо, съвсем

нищо не подсказваше, че този град е мъченик. Струва ми се, че във всеки друг град подобна чудовищност би била експлоатирана до крайност. Хирошима не развяваше своята жертвеност, както правеха толкова други изстрадали места.

В Парка на мира влюбените се целуваха по пейките. Изведнъж се сетих, че не съм сама, и се подчиних на местния обичай. Когато свършихме, Ринри извади от джоба си книгата на Маргьорит Дюрас. Бях забравила. Той пък явно мислеше само за това. И ми прочете на глас „Хирошима, моя любов“ от начало до край.

Имах чувството, че произнася моя обвинителен акт и че ще трябва да давам обяснение за това, в което ме упрекуваше. Понеже текстът беше дълъг, а и японският акцент още повече го провлачваше, имах време да подготвя защитата си. Най-трудно ми беше да въздържа смеха си, когато той, раздразнен от това, че не разбира, четеше: „Убиваш ме, хубаво ми е“. Не го казваше като Еманюел Рива.

Два часа по-късно, когато четенето приключи, той затвори книгата и ме погледна.

— Прекрасно е, нали? — осмелих се да промълвя.

— Не знам — отвърна той неумолимо.

Нямаше да мога да се измъкна толкова лесно.

Дюрас бе имала куража да постави младата францужойка от края на войната наравно с населението на Хирошима.

— Така ли? Това ли е смисълът? — попита Ринри.

— Да. Това е книга, която възпява любовта — жертва на варварството.

— Защо авторът го казва по толкова странен начин?

— Такава е Маргьорит Дюрас. Чарът ѝ се състои в това, че ни дава възможност да почувстваме нещата без непременно да ги разбираме.

— Аз нищо не почувствах.

— Напротив, беше сърдит.

— Това ли е била целта?

— Дюрас обича и това. Реакцията ти е добра. Когато свършваме книга на Дюрас, чувстваме разочарование. Все едно че е приключило разследване, но почти нищо не сме открили. Надзърнали сме към нещата през матово стъкло. Станали сме гладни от масата.

— Гладен съм.

— И аз.

Окономиаки е хирошимски специалитет. Приготвя се на открито в грамадни казани, от които се носи дим в нощта. Въпреки че вечерта не беше топла, готвачът обилно се потеше над палачинката със зеле, която приготвяше пред очите ни. Капките пот допринасяха за вкуса на шедьовъра. Никога не бяхме яли по-вкусни *окономиаки*. Ринри се възползва от случая, за да купи от готвача забележителен брой кутии със сос от горчиви сливи.

После в хотелската стая цитирах доста фрази от книгата на Дюрас. Ринри като че ли сега ги хареса повече. Каква преданост към френската литература от моя страна!

[1] Френски израз за „вали като из ведро“. — Б.р. ↑

[2] Името на бомбардировача, хвърлил атомната бомба над Хирошима през 1945 г. — Б.р. ↑

В началото на юли сестра ми дойде при мен за един месец. Мислех, че ще умра от радост, като я видях. Цял час се прегръщахме с животинско хриптене. Вечерта Ринри ме чакаше пред дома ми в белия мерцедес. Представих му най-скъпото в живота си. И двамата бяха силно смутени. На мен се падна да поддържам разговора.

Когато останахме насаме с Жулиет, я попитах какво мисли за Ринри.

— Кльощав е — каза тя.

— Само това ли?

Не успях да изтръгна нищо друго. Обадих се на момчето.

— Е, как я намираш?

— Кльощава е — каза той.

Не успях да изтръгна нищо друго. След като изключих хипотезата за заговор, се възмутих на тази постна оценка. Добре, кльощави бяха. Нямаше ли нещо по-интересно за казване? За мен някои неща бяха много по-силни от общата им кльощавост: красотата и магията на сестра ми, финесът и странностите на Ринри.

Във взаимните им впечатления нямаше никаква враждебност, те веднага се харесаха. Като се замислих после, разбрах, че са били прави. Ако погледна назад в миналото си, забелязвам, че всички същества, които са играли важна роля в живота ми, са били кльощави. Макар и това да не е било главната им черта, точно то е общото помежду им. Което би трябвало да означава нещо.

Разбира се, попадала съм и на много кльощави създания, които с нищо не са променили съдбата ми. Дори съм живяла известно време в Бангладеш, където повечето хора приличат на скелети. В живота си човек не може да обърне внимание на всички, които среща по пътя си, дори ако са толкова мършави. Но на смъртното ми легло силуетите, за които ще си спомня, ще бъдат до един като вейки.

Не знам какво означава това, но подозирам, че става дума за мой избор — съзнателен или не. В романите ми обичаните същества винаги са извънредно слаби. Не бива обаче да се смята, че това ми е достатъчно. Преди две години една млада патка, чието име ще запазя в тайна, дойде и ми се предложи по причини, които предпочитам да не знам. Като видя стъписването ми, патката се завъртя пред мен, за да демонстрира слабото си тяло, и заяви — кълна се:

— Не намирате ли, че приличам на една от героините ви?

И така, лятото на 1989-а. Зарязах моя кльощав любим за един месец. С Жулиет тръгнахме на поклонение.

Един влак ни отведе в Канзай. Тази провинция беше все така хубава. Въпреки това не пожелавам никому такава пътуване. Цяло чудо е, че оцелях от емоциите. Ако не беше сестра ми, никога нямаше да намеря кураж да се върна по земите на нашето детство. Без нея щях да умра от тъга в село Шукугарта.

На 5 август Жулиет се върна в Белгия. Затворих се и с часове вих като животно. Когато в гърдите ми не останаха повече стонове, се обадох на Ринри. Той бе така добър да скрие радостта си, тъй като знаеше, че страдам. Белият мерцедес дойде да ме вземе.

Ринри ме отведе в парка „Широгане“.

— Последния път бяхме тук с Рика — казах. — Отиде ли да я видиш, докато бяхме разделени?

— Не. Там тя не е същата. Играе роля.

— А как прекара това време?

— Прочетох една книга на френски за тамплиерите — заяви той екзалтирано.

— Това е добре.

— Да. И реших да стана един от тях.

— Не разбирам.

— Искам да стана тамплиер.

Прекарах остатъка от разходката да обяснявам на Ринри защо амбицията му е неуместна. При Филип Хубави, в Европа, би имало смисъл. Но в Токио, през 1989 година, за един бъдещ директор на реномирано бижутерско училище това бе абсурд.

— Искам да бъда тамплиер — упорстваше Ринри. — Сигурен съм, че в Япония има Орден на тамплиерите.

— И аз, тъй като в страната ти има всичко. Твоите сънародници са толкова любопитни, че каквато и страст човек да има, тук би намерил с кого да я сподели.

— Защо да не стана тамплиер?

— В днешно време звучи като секта.

Той въздъхна, победен.

— А дали да не отидем да ядем китайска супа? — предложи накрая почитателят на Ордена на тамплиерите.

— Отлична идея.

Докато ядахме, се опитах да му разкажа „Прокълнатите крале“. Най-трудно ми беше да му обясня избирането на папата.

— Правилата и до днес не са се променили. Конклавът винаги се събира, кардиналите винаги стоят затворени заедно...

Увлечена в темата, не му спестих нито един детайл. Той ме слушаше, всмуквайки фидето. Накрая го попитах:

— Всъщност какво мислят японците за папата?

Обикновено, когато задавах въпрос на Ринри, той мислеше, преди да отговори. Сега не отдели и секунда за размисъл.

— Нищо.

Това бе съобщено с толкова неутрален глас, че ме досмеша. В тона му нямаше никаква дързост, той просто констатираше очевидното.

Оттогава, щом видях някой папа по телевизията, си казвам: „Ето го този, за когото 25 милиона японци не мислят нищо“. Това винаги ме забавлява.

Като се има предвид любопитството на японците към чужденците, отговорът на Ринри доказваше, че има и изключения. Но мисля, че направих добре да го откажа да става тамплиер, след като толкова малко се интересуваше от главния си враг.

— Утре ще те вода на планина — съобщи ми Ринри по телефона.
— Сложи си обувки за ходене.

— Не знам дали идеята е добра — казах аз.

— Защо? Не обичаш ли планината? Хайде, решено е — отсеке той, без да обръща внимание на колебанието ми.

Едва затворих телефона и почувствах, че ме обхваща треска. Планините навсякъде по света и още повече в Япония оказваха върху ми опасно въздействие. Бях сигурна, че тази авантюра крие рискове — на височина над 1500 метра ставах друг човек.

На 11 август мерцедесът отвори вратите си пред мен.

— Къде отиваме?

— Ще видиш.

Въпреки че не бях много надарена да чета идеограми, винаги успявах да се справя с имената на географските места. Това се оказа доста полезно в японските ми прекеждия. Така, след дълъг път, подозренията ми се потвърдиха.

— Планината Фуджияма!

Това беше моята мечта. Според традицията всеки японец трябва поне веднъж в живота си да се изкачи на Фуджияма, иначе не заслужава престижната си националност. За мен, която винаги бях искала да стана японка, това изкачване бе гениално хитър начин да постигна целта си. Още повече че планината беше моя територия.

Оставихме колата на огромен паркинг, разположен върху равнина от лава, извън която нито едно превозно средство нямаше право да се движи. Количеството на автомобилите ме впечатли — то свидетелстваше за голямата потребност на хората да спечелят титлата на истински японец. Това далеч не беше проста формалност. Все пак трябваше да се мине от морското равнище до височина 3776 метра за по-малко от един ден, защото само в основата и на върха на планината имаше къде да се спи. А сред тълпящите се на старта хора виждах старци, деца, майки с бебета, даже една бременна, която като че ли беше в осмия месец. Неслучайно в японската националност има нещо героично.

Погледнах нагоре — значи това беше планината Фуджияма. Най-после намерих място, от което тя не изглеждаше прекрасна, просто защото не се виждаше. Това място бе основата ѝ. Иначе този вулкан е прекрасно творение, което се вижда отвсякъде, даже понякога ми е

изглеждало като холограма. Безброй са местата на остров Хоншу, от които се отваря прекрасна гледка към Фуджияма, всъщност по-лесно могат да се преброят местата, от които планината не се вижда. Ако не съществуваше, японските националисти биха я построили като обединителен символ. Невъзможно бе да я съзерцаваш, без да усетиш свещена митична тръпка — Фуджияма е прекалено хубава, прекалено съвършена.

Освен ако я гледаш от основата, откъдето прилича на най-обикновена планина, нещо като безформена подутина.

Ринри беше екипиран с туристически обувки, комбинезон на космонавт, алпийско бастунче. Той погледна състрадателно моите маратонки и джинсите ми, въздържайки се от коментар, сигурно за да не ме обиди.

— Тръгваме ли? — каза.

Само това чаках. Краката ми сами ме понесоха. Беше пладне както под слънцето, така и в главата ми. Катерех се щастлива, че има толкова за катерене. Най-трудни бяха първите 1500 метра — почвата бе мека лава, в която краката потъваха. Както се казва, нужно бе голямо желание. Ние всички го имахме. Видът на старците, които се катереха, подредени в нишка, ме изпълваше с уважение.

От 1500 метра нагоре започваше истинската планина с камъни и приятно твърда земя, пресечена от зони, покрити с дребни черни камъчета. Бях достигнала до височината, на която се видоизменях. Изчаках Ринри, който беше само на двеста метра от мен, и му определих среща при върха.

По-късно той ми каза:

— Не знам какво се случи тогава, но ти изчезна.

Така беше. След 1500-ия метър изчезнах. Тялото ми започна да се превръща в чиста енергия и само за миг краката ми ме отнесоха толкова далече, че станах невидима. И други притежават такива качества, но не познавам човек, при когото това да става толкова неочаквано. Иначе по нищо не приличам на Заратустра — нито отблизо, нито отдалеч.

А всъщност ми се случваше именно нещо божествено. Някаква свръхчовешка сила ме движеше и аз се изкачвах по права линия към слънцето. В главата ми звучаха не олимпийски химни, а химни за

Олимп. Кекавият Херкулес ми се пада братовчед, що се отнася до гръцкия клон от семейството. Виж, ние маздейците, сме друго нещо.

Да бъдеш Заратустра значи вместо крака да имаш богове, които изяждат планината и я превръщат в небе, а вместо колене — катапулти, които изхвърлят останалите части от тялото напред. Вместо корем — военен барабан, вместо сърце — триумфален тътен, и глава, изпълнена с такава страховита радост, че да ти трябват свръхчовешки сили, за да можеш да я понесеш. Да притежаваш цялата световна мощ в кръвта си и да престанеш да докосваш земята в името на интимния диалог със слънцето.

Съдбата, известна с чувството си за хумор, е пожелала да се родя белгийка. Да произхождаш от тази равна страна, когато принадлежиш на рода на зороастрийците, е шега, обричаща те на двойна агентура.

Изпреварвах ордите от японци. Някои вдигаха глави, за да погледнат към прелитация покрай тях болид. Старците казваха: *Уакаймоно* (младо нещо) вместо обяснение. Младите пък не казваха нищо.

Когато изпреварих всички, забелязах, че не съм сама. Имаше още един Заратустра сред днешните катерачи и той държеше непременно да се запознаем — американски войник от базата в Окинава, дошъл да поразгледа.

— Почти си мислех, че съм ненормален, но ето че и вие се катерите бързо като мен.

Не исках да му обяснявам, че зороастрийци съществуват открай време. Той не заслужаваше да принадлежи на рода им, защото беше бързив и безразличен към свещените неща. Във всички семейства има такива случаи на генетични грешки.

Пейзажът ставаше прекрасен, опитах се да отворя очите на моя американски братовчед за тази прелест. Той се задоволи да каже:

— *Yeah, great country.*^[1]

Помислих си, че би проявил същия ентузиазъм и пред чиния с палачинки.

Исках да се отърва от него и минах на по-висока скорост. Уви, той се залепи за мен, като повтаряше:

— *That's a girl!*^[2]

Беше симпатяга, тоест у него нямаше нищо зороастрично. Мечтаех да преоткрия самотата си, за да усетя подобаващите за случая

маздео-вагнеро-ницшеански душевни състояния. Това бе невъзможно в компанията на моя американски воин, който говореше неспирно и ме питаше дали Белгия е страната на лалетата. Проклинах повече от всякога американското присъствие в Окинава.

На височина 3 хиляди и 500 метра учтиво го помолих да замълчи, като му обясних, че тази планина е свещена и че искам да изкача оставащите 276 метра в смирение. *No problem*, каза той. Успях да се изтръгна от компанията му и приключих изкачването в опиянение.

На върха започваше луната — огромен каменен кръг, обикалящ пропастта на кратера. Единственият начин да се запази равновесие бе да се върви напред по диска. Всяко извъръщане назад разкриваше пред погледа японската шир под синьото небе.

Беше четири часът следобед.

— Какво ще правите сега? — попита ме американският войник.

— Чакам моя любим.

Този отговор постигна ефекта, на който се надявах — американецът бързо си тръгна. Отдъхнах си с облекчение.

Вървах покрай кратера. Струваше ми се, че ще е необходим цял ден, за да го обиколя целия. Никой не се осмеляваше да тръгне към центъра — вулканът беше угаснал, но над гигантската арена цареше свещен страх.

Седнах на земята, там, където пристигаха поклонниците. Неясно защо всички се изкачваха по един и същи склон, въпреки че планината беше конична. Може би вследствие на японския конформизъм, който и аз бях приела, защото исках да бъда японка. С изключение на американеца и мен други чужденци не видях. Трогателна гледка представляваха старците, които достигаха върха с достойнство и възхищение от усилието си, опирайки се на бастуните си.

Към 18 часа пристигна един 80-годишен мъж, който възкликна:

— Вече съм японец, достоен да нося това име!

Явно войната не беше достатъчна и единствено изкачването на 3776 метра даваше право на това звание.

В друга страна с не чак толкова честно население много хора биха лъгали, че са се качвали на върха, и сигурно щеше да се наложи там да бъде отворено гише за сертификати. Мен това би ме устроило отлично. Уви, нямаше как да се сдобия с доказателство за моите

заслуги. Оставаше собственото ми твърдение, което, разбира се, нямаше никаква стойност.

Ринри пристигна чак в 18 и 30.

— А, значи тук си била — възкликна той с облекчение.

— От много отдавна.

Той се срина на земята.

— Не мога повече.

— Е, сега си истински японец.

— Като че ли съм имал нужда от доказателство.

Каква разлика с възторга на 80-годишния старец. Явно, принадлежността към нацията губеше престижа си.

— Не бива да стоиш тук — казах му.

Вдигнах го и го помъкнах към убежището, където раздаваха завивки. Той ми предложи бисквити и светеца сода, а аз му напомних, че трябва да се събудим преди зората, за да наблюдаваме изгрева на слънцето.

— Как можа да се изкачиш толкова бързо? — попита ме той.

— Нали съм Заратустра — отговорих аз.

— Заратустра. Този, който така каза?^[3]

— Именно.

Ринри регистрира информацията без учудване и веднага заспа. Побутнах го, за да се събуди — имах нужда от компанията му. Никакво помръдване — все едно да гъделичкаш труп. Как можеше да спи на върха на Фуджияма? Толкова беше внушително, че не можех и да мигна. Излязох навън.

Нощта беше заляла равнината. В далечината се забелязваше грамадна светеца гъба — Токио. Треперех от студ и от вълнение при вида на това резюме на Япония — древната Фуджияма и футуристичната столица.

Излегнах се на ръба на кратера и прекарах безсънието си в трескаво премятане на прекалено големи за мен идеи. В лагера вече всички спяха. Искях да съм единствената, която ще види първата светлина.

Докато чаках, наблюдавах невероятен спектакъл. Когато настъпи полунощ, по склона се заизкачваха светлинни процесии. Значи имаше хора, които предпочитаха нощното катерене, сигурно за да избегнат дългото студуване на върха в очакване на утрото. Всъщност това, което

не биваше да се изпуска, бе изгревът, без значение откога го чакаш. Със сълзи на очи гледах бавните златни гъсеници, които се виеха нагоре. Без съмнение те се състояха от обикновени хора, а не от атлети. Как да не се възхити човек от такъв народ?

Към четири часа сутринта, когато първите нощни катерачи пристигнаха, на небето се появиха нишки от светлина. Отидох да събудя Ринри, който измърмори, че и без това вече е японец, и ми даде среща при колата в края на деня. Помислих си, че ако аз бях заслужила да стана японка, той пък бе заслужил да бъде белгиец, и отново излязох навън. Лека-полека хората се събираха пред първите признаци на деня.

Присъединих се към групата. Хората стояха прави и в пълна тишина дебнеха появата на слънцето. Сърцето ми силно заби. По лятното небе нямаше нито едно облаче. Зад нас зееше пропастта на мъртвия вулкан.

Изведнъж на хоризонта се появи червен фрагмент. Тръпка премина през нямата тълпа. После със скорост, подходяща за величието му, целият слънчев диск изскочи от нищото и застана над равнината.

Тогавя се случи нещо феноменално, споменът за което не е престанал да ме вълнува — от стотици гърди, включително и моите, се изтръгна вик:

— *Банзай!*^[4]

Десет хиляди години не биха стигнали, за да се изрази чувството за японската вечност, предизвикано от небесния спектакъл и изригващо в този кратък вик.

Сигурно приличахме на сборище от ултрадесни фанатици. А всички тук бяха фашисти толкова, колкото вие и аз. Всъщност ние не участвахме в никаква идеология, а в една от най-ефикасните митологии на света.

С насълзени очи наблюдавах японското знаме, чието червено постепенно избледняваше, а златото му се изливаше в още бледото небе. Аматерасу^[5] заливаше света с божествената си светлина.

Когато общият ентузиазъм леко спадна, чух един непознат да казва:

— Ще трябва да слизаме. Това е по-трудно от изкачването. Говори се, че рекордът за слизане е 55 минути. Питам се как е

възможно това, като се има предвид, че при падане резултатът не се зачита.

— Това се разбира от само себе си — отговори друг.

— Не е така. Теренът е толкова хлъзгав, че човек може да се спусне седнал. Видях една възрастна жена да го прави.

— Искате да кажете, че вече сте се изкачвали?

— Сега ми е за трети път. Не ми омръзва.

„Този заслужава многократно японската националност“, помислих си. Думите му се загнездиха в главата ми.

Застанах срещу слънцето, часът беше точно пет и половина. Спуснах се надолу, без да използвам спиращки. Изживях нещо грандиозно — за да не падна, трябваше краката ми да тичат непрестанно по лавата, мозъкът ми да е бърз като тях, да не секва и за миг зорката му лудост, да възпрепятствам със смях паданията по време на неизбежните хлъзгания, които ускоряваха ритъма. Бях като метеор под изгряващото слънце, бях предмет на балистично изследване, крещях така, че можех да събудя вулкана.

Когато пристигнах при паркинга, още нямаше шест и петнайсет — бях счупила рекорда, и то с голяма преднина. Уви, нямаше как той да бъде регистриран. Подвигът ми щеше да си остане мит за лично ползване.

Намерих чешма, където измих лицето си от пръските лава и се напих с вода. Оставаше ми само да изчакам Ринри. Това можеше да трае дълго. За щастие, невъзможно е човек да скучае, когато наблюдава хората, особено в Япония. Седнах на земята и с часове съзерцавах тези, които вече бяха мои сънародници.

Трябва да е било към 14 часа, когато Ринри пристигна. Изглеждаше като разглобен. Върна ме с мерцедеса си в Токио, без да показва недоволство.

На следващия ден получих 22 червени рози. На бележката, която ги придружаваше, пишеше: „Скъпи Заратустра, честит рожден ден!“. Извиняваше се, че не е свръхчовек и по тази причина не може да ми поднесе букета лично. Краката го болели и не можели да го носят.

[1] Аха, бива си я страната (англ.). — Б.р. ↑

[2] Ама че момиче (англ.). — Б.р. ↑

[3] Намек за книгата на Ницше „Така каза Заратустра“. — Б.р. ↑

[4] Традиционен победен вик, букв.: десет хиляди години. — Б.р.

↑

[5] Аматерасу Омиками: „Богинята, която блести в небето“ — най-великото японско божество. — Б.р. ↑

Няколко дни по-късно Ринри ми съобщи по телефона, че семейството му е заминало за седмица. Помоли ме да се настаня при него в тяхно отсъствие. Приех с любопитство и неясен страх — никога не бях прекарвала толкова дълго време в компанията му.

Той дойде да ме вземе с малкия ми багаж. При пристигането в бетонния замък смутена попитах:

— Къде ще спя?

— С мен, в леглото на родителите ми.

Възпротивих се на тази неуместна идея. Ринри, както обикновено, вдигна рамене.

— Все пак това е леглото на родителите ти!

— Нали няма да знаят — каза той.

— Но аз знам.

— Сигурно не би искала да спим на малкото ми легло за един човек. Ще бъде адски неудобно.

— Няма ли друга възможност?

— Освен да спим в леглото на баба и дядо.

Това реши въпроса. Като се има предвид отвращението, което старците предизвикваха у мен, приех с облекчение да спя в леглото на родителите му.

Беше гигантски воден матрак, от тези, които бяха на мода двайсетина години по-рано и се отличаваха със забележителна липса на комфорт.

— Много интересно — отбелязах аз. — Човек трябва да внимава за всеки свой жест.

— Все едно че сме в лодката от „Избавление“^[1].

— Точно така. Избавление би било да се измъкнем от матрака.

Ринри, който бе предвидил специално меню, се затвори в кухнята. Аз тръгнах на разходка из бетонния замък.

Защо ли не можех да се освободя от чувството, че съм следена от камера? Усещането, че някакво невидимо око ме наблюдава, не ме напускаше. Правех гримаси към тавана, после към стената, но нищо не се случваше. Лукавият враг се правеше, че не забелязва поведението ми. Налагаше се да бъда нащрек.

Момчето ме изненада, докато се плезех пред една модерна картина.

— Не ти харесва творчеството на Накагами^[2]? — попита той.

— Харесва ми. Прекрасно е — казах, искрено ентузиасирана от мрака на платното.

Ринри трябва да е заключил, че когато белгийците са потресени от някоя картина, се плезят срещу ѝ.

На масата ме чакаха изискани блюда: спанак със сусам, пъдпъдъчи яйца с шизо^[3], морски таралеж. Опитах от всичко, но забелязах, че той въобще не се храни.

— А ти?

— Не обичам тези храни.

— Защо тогава ги приготви?

— За теб. Обичам да те гледам как ядеш.

— И аз обичам да те гледам като ядеш — казах аз и скръстих ръце.

— Моля те, яж още, толкова е хубаво.

— Правя гладна стачка, докато не започнеш и ти да се храниш.

Измъчвах се не само заради това, че го обиждам, но и защото се въздържах от прекрасните блюда, които привличаха погледа ми.

Опечален, Ринри се запъти към кухнята и се върна с итало-американски салам и бурканче майонеза. Помислих си: „Не, все пак няма да направи това“. Обаче да — той изяде парчетата салам, покривайки ги с един сантиметър майонеза. Отмъщение или провокация? Правех се на безразлична и продължавах да опитвам деликатесните съкровища, докато той радостно се кикотеше и поглъщаше този ужас. Като забеляза моето вцепенение, подигравателно попита:

— Нали искаше да ям?

— Очарована съм — излъгах. — Всеки яде това, което предпочита, чудесно.

— Искам да поканя всичките си приятели и да те представя. Съгласна ли си?

Приех. Решихме да направим събирането след пет дни.

Беше ваканция. Въобще не излизах от бетонния замък. Ринри се отнасяше с мен като с принцеса. В хола, под картината на Накагами, постави специално за мен лакирано писалище. Никога не бях писала в подобни условия, които всъщност не ми допадаха особено. Най-подходящ за творене е нискокачественият суров материал. Лакът от писалището оставаше по пръстите ми и цапаше ръкописа ми.

Ринри ме гледаше с обожание, от което писалката ми замръзваше неподвижна. Тогава той с умолителен вид правеше жест да продължа. Каквото и да напишех, беше доволен. Като героя от „Сиянието“^[4] написах хиляда пъти, че полудявам. Наоколо обаче нямаше брадва, която да ми позволи да задълбоча подражанието.

До този момент единственият човек, с когото бях живяла в двойка, бе сестра ми. Но тя до такава степен беше моето второ аз, че не ставаше дума за двойка, а за едно-единствено същество.

Новото с Ринри беше това, че прекарвахме времето си в очарователно притеснение. Съвместният ни живот приличаше на водния матрак, на който спяхме — демодирани, неудобни и забавени. Връзката ни се отличаваше с вълнуващ дискомфорт.

Всеки път, когато Ринри ми казваше, че съм хубава, трябваше да спра всякаква дейност и да запазя позата си, колкото и странна да беше. А момчето кръжеше около мен и потресено възклидаваше: „О!“. Не разбирах защо. Веднъж влязох в кухнята, където той приготвяше нещо. Един домати ме изкуши и забих зъби в него. Ринри нададе вик. Помислих, че това пак е някой от прословутите му комплименти, и замръзнах на място. Той изтръгна домата от ръката ми и каза, че щял да ми се развали тенът. От страна на един консуматор на салам с майонеза изказването ми се видя доста нахално, затова си взех обратно домата и продължих да го ям. Ринри отчаяно завъздиша по бялата кожа с нейната малотрайност.

Понякога извъняваше телефонът. Той отговаряше на японски, тоест като казваше толкова малко думи, че изглеждаше подозрително. Разговорите траеха най-много десет секунди. Не познавах все още този японски обичай и пак взех да си мисля, че приятелят ми е от Якудза, за което подсказваше и непорочно белият му мерцедес. Ринри отиваше да пазарува с колата и се връщаше два часа по-късно с три корена джинджифил. Това ходене на пазар със сигурност криеше нещо друго. Впрочем нали чрез сестра си беше свързан с калифорнийската мафия!

По-късно, когато съмнението в невинността му отпадна, разбрах, че истината е много по-учудваща — той действително имаше нужда от два часа, за да избере трите корена джинджифил.

Времето течеше бавно. Можех да излизам, но това не ми хрумваше. Този ритуален престой ме изпълваше с възхита. Когато Ринри тръгваше на загадъчните си разходки, ме обхващаше желание да

използвам самотата си за някакво злосторничество — въртях се из бетонния замък, търсейки възможност да вредя, но не намирах такава. Предавах се и сядах да пиша.

Той се завръщаше. Посрещах го церемониално, като го наричах *Данасама* (Превъзходителство, мой господар). Той протестираше и се просваше на земята, обявявайки се за „мой роб“. След тези циркове ми показваше какво е донесъл.

— Три корена джинджифил! Това е прекрасно! — възкликвах.

Вече се виждах как участвам в колоквиум на бандитски съпруги по темата „Как разбрахте, че годеникът ви е мафиот?“.

Опитвах се да разгадая поведението му. Понякога то беше наистина много странно. Ринри поставяше в средата на хола широко ведро, пълно с пясък. Заглаждаше повърхността и застанал прав, чертаеше върху нея кабалистични знаци с босия си крак.

Опитвах се да разбере какво пише, но той смутено изтриваше знаците с петата си. Реших, че това потвърждава хипотезата за бандитизма. С престорено невинен тон го питах какво означават тези калиграфи.

— Така се концентрирам.

— За какво?

— За нищо. Винаги имаме нужда от концентрация.

Системата му, изглежда, не работеше, защото той непрекъснато имаше разсеян вид. С течение на времето всичко това започна да ми напомня някого.

— В случката с невярната жена Христос пише знаци в пръстта с крака си — казах аз.

— Така ли — откликна той с дълбокото безразличие, което предизвикваха у него религиозните теми (с изключение на Ордена на тамплиерите, неясно защо).

— Знаеш ли, че на кръста римляните написали под Христос INRI? Твоето име без една буква.

Обясних му какво означава това съкращение^[5]. Изглежда, че това го заинтригува.

— Защо имам една буква в повече? — попита той.

— Защото не си Христос — подказах му.

— Или пък и Христос е имал *P* отпред — като ронин.

— Знаеш ли много изрази, в които японският се смесва с латинския? — попитах иронично.

— Ако Христос можеше да се завърне днес, той би говорил повече от един език.

— Да, но сигурно не би говорил латински.

— Защо не. Би смесил епохите.

— И мислиш, че би бил ронин?

— Напълно. Особено като се има предвид, че на кръста казва: „Защо си ме изоставил?“. Фраза, достойна за самурай без господар.

— Знаеш ги ти тия работи. Да не би да си чел Библията?

— Не. Това беше в книгата „Как се става тамплиер“.

Заглавието ме наведе на мисълта, че се намесвам навреме.

— Нима има японска книга с такова заглавие?

— Да. Ти ми отвори очите. Аз съм самураят Исус.

— Но по какво приличаш на Христос?

— Ще видим. Все още съм само на двайсет и една години.

Това заключение, което му даваше широко поле за действие, ми се стори забавно.

Дойде денят на вечерята с неговите приятели. Сутринта Ринри се извини, че се налага да ме остави сама, и се затвори в кухнята.

Освен Хара и Маза не знаех кого ще видя. Тези двамата нямаха вид на членове на Якудза, но и Ринри нямаше. Останалите може би отговаряха физически повече на това понятие.

Дълго медитирах пред картината на Накагами. Дори и най-плахата музика би смутила съзерцаването на това тъмно великолепиe.

Към 18 часа видях как Ринри, мокър от пот, изплува из тенджерите и нареди дългата маса. Предложих да му помогна, той отказа. След това отиде да вземе душ и отново се появи. В 18 часа и 55 минути обяви пристигането на гостите.

— Чу ли ги? — попитах.

— Не. Поканих ги за 19 и 15. Това означава, че ще бъдат тук в 19 часа.

Точно в 19 часа ударът на синтетичен гонг потвърди думите му. Единайсетте момчета чакаха пред вратата, въпреки че не бяха пристигнали заедно.

Ринри ги покани да влязат, поздрави ги набързо и изчезна в кухнята. Хара и Маза ми кимнаха с глава. Останалите девет ми се представиха. Холът се оказа точно толкова голям, че да побере всички. Поднесох бирата, която Ринри беше предвидил.

Всички ме гледаха мълчаливо. Напразно се опитвах да поведя разговор с тези, които вече познавах, както и с тези, които не познавах. Вътрешно умолявах Ринри да се появи на масата, за да разсее притеснението. Но приготовленията му не бяха приключили.

Мълчанието бе толкова тягостно, че захванах монолог по първата хрумнала ми тема.

— Никога не бих повярвала, че японците толкова обичат бира. И тази вечер за сетен път се уверих в това — когато ви предложат някакви напитки, винаги избирате бирата.

Те ме слушаха учтиво и не казваха нищо.

— В миналото японците пиели ли са бира?

— Не знам — каза Хара.

Другите поклатиха глава в потвърждение на незнанието си. Отново настъпи мълчание.

— И ние в Белгия прием много бира.

Надявах се, че Хара и Маза ще си спомнят за моя подарък от предишната вечер, прекарана заедно, но нищо такова не стана. Отново взех думата и казах всичко, което знаех за бирата в моята страна. Единайсетте момчета ме слушаха почтително — държаха се така, сякаш бяха поканени на конференция. Опасявах се, че някой от тях ще извади тефтер и ще започне да си води бележки. Чувствах се, меко казано, смешна.

Щом млъкнех, тишината се връщаше и неудобство обхващаше момчетата. Въпреки това никой от тях не се решаваше да ми помогне. На моменти ги подлагах на изпитание, като ги оставях да се намълчат на воля — цели пет минути минаваха, без никой да каже нито дума. Когато стигдохме до върха на изтезанието, подхващах, както можех.

— Има и една друга — „Роденбах“. Тя е червена на цвят. Наричат я бирата-вино.

Те веднага започваха да дишат по-леко. Взех да се надявам, че наистина ме смятат за докладчик и накрая ще захванат да ми задават въпроси.

Когато Ринри ни покани на масата, въздъгнах с облекчение. Настанихме се, като аз заех централното място. Забелязах, че нямаше стол за домакина.

— Забравил си да сложиш прибори за себе си — прошепнах му аз.

— Не съм.

Той изчезна отново в кухнята, така че не разбрах нищо повече. Върна се с плато от чудеса, което сложи пред нас: панирани глухарчета, листа от шизо, пълнени с корени от лотус, бакла с китра^[6], пържени раци-джуджета, които се ядяха цели. След като наля на всеки хладко саке, отново изчезна и затвори вратата на кухнята.

Тогава разбрах, че домакин на вечерта съм само аз. Ринри като някоя японска съпруга щеше да остане затворен в пространството, определено за робите.

Изглежда че бях единствената учудена от това, освен ако учтивостта на гостите ги възпрепятстваше да изразят изненадата си. Одобрително сумтене даваше оценка на фините ястия. Надявах се, че поне прекрасната храна ще им развърже езиците. Нищо подобно. Всяко блюдо бе опитано в религиозна тишина.

Това поведение ми харесваше. Винаги съм намирала за възмутително и смущаващо говоренето на маса, докато се консумират превъзходни ястия. Като си мислех с благодарност за Ринри, който все пак ме бе спасил, се вгълбих в храната и се заоблизвах мълчаливо.

След този хранителен екстаз забелязах, че гостите ме гледат въпросително и с известно неудобство — сигурно смятаха, че не се занимавам достатъчно с тях. Реших да правя мълчалива стачка. Можеха все пак да разговарят помежду си. След моя доклад върху белгийската бира имах право на почивка и храна. Бях приключила с конференцията.

Ринри мина да събере чиниите и донесе на всеки лакирана чаша с бульон от орхидеи. Поздравих го пламенно за творението му. Другите до такава степен бяха приели ролята му на японска съпруга, че се задоволиха само с по една хвалебствена дума.

Бульонът от орхидеи беше колкото красив, толкова и безвкусен. След съзерцанието вече нямаше с какво да се заемем. Тишината ставаше все по-потискаща.

Тогава Хара ми каза това невероятно нещо:

— Бяхте стигнали до бирата-вино.

Лъжицата ми увисна във въздуха и разбрах: очакваше се да продължа с доклада. По-точно казано, беше решено, че тази вечер ще говоря само аз.

Японците са измислили прекрасна професия — водене на разговор. Те отдавна са забелязали, че бичът на вечерите е отегчителното задължение да се говори. През Средновековието по време на императорските пирове всички са си мълчали и е било прекрасно. През XIX век откриването на западните маниери накарало изисканите хора да разговарят на масата. Те бързо разбрали колко досадно е това усилие, а гейшите го приели като свое задължение. Постепенно обаче те ставали все по-малобройни и японската изобретателност намерила разрешението в създаването на професията „водене на разговор“.

Преди всяка мисия отговарящият за разговора получава досие, съдържащо план на масата и имената на гостите. Негова работа е да събере сведения за всеки от тях в рамките на благоприличието. По време на вечерята, снабден с микрофон, той обикаля и казва: „Присъстващият тук господин Тошиба, президент на известна фирма, сигурно би казал на господин Сато, който е негов съученик от гимназията, че не се е променил много за това време. Последният пък ще му отговори, че играта на голф поддържа в добра форма, както го е казал още миналия месец в «Асахи Шимбун». А господин Хорие би го посъветвал за в бъдеще да дава интервюта по-скоро за «Маиничи Шимбун», където той заема длъжността главен редактор...“.

Това дрънкане, разбира се, е толкова безинтересно, колкото и нашите разговори на Запад, но има безспорното предимство, че позволява на гостите да ядат спокойно, без да се насилват да говорят. Най-учудващото е, че те все пак слушат какво се говори.

— В Брюксел малцовата бира все още се прави по стария начин... — казах аз.

Пак се започна. Приятелите на Ринри проявиха признаци на задоволство. Заквасването на бирата с естествена мая ги вълнуваше сега още повече, поради факта че имаше прекъсване в доклада. Мислено съжалявах, че не принадлежа към професионалния синдикат — нито имах заплата, нито ми бяха дали досие за гостите, а искаха да водя разговора при такива условия.

Въпреки това смело го правех, за да покажа на Ринри на какво съм способна. Той раздигна купичките от бульона от *катлея* и ги замени, за мой голям ужас, с индивидуални формички с *шауан муши*. Знаех, че няма да мога да хапна от този специалитет, приготвен от морски дарове и черни гъби с врял рибен бульон, за който давах мило и драго, тъй като бях стигнала до обяснението защо „Орвал“ е единствената бира, която се пие на стайна температура.

Течеше белгийският вариант на „Тайната вечеря“, в който белгийският Христос надигаше чаша, пълна не с вино, а с бира, и казваше: „Светлото пиво на новия, вечен съюз е моята кръв, пролята за вас и за опростените ви грехове. Пийте от него в памет на моята жертва, защото докато вие човъркате вашите миди Сен Жак, някои работим, а що се отнася до тринайсетия, който се крие в кухнята и не смее дори да ме целуне като Юда, той ще си плати за това“.

Този, който беше посмял да се нарече самурай Исус, донесе десерта — бадемови сладки и церемониален чай, но аз пак нищо не опитах, защото бях на заключението.

— Много от бирите, за които говорих тази вечер, се продават при Кинокуня, а някои от тях — дори в супермаркета „Азабу“.

Гръмнаха аплодисменти. Гостите приключваха вечерята си в идеален душевен комфорт на звуковия фон, който моят доклад им беше осигурил. Те бяха постигнали тази пълнота на усещанията, която можеше да даде само една празнична трапеза, опитана при пълно спокойствие. Бях послужила за нещо.

После Ринри ни покани в хола и дойде при нас за кафето. В негово присъствие гостите отново станаха 21-годишни младежи, дошли да се позабавляват у своя приятел — започнаха да разговарят сърдечно, да се смеят, да слушат Фреди Мъркюри, докато пушат, да се движат свободно. След като бях понесла тежестта от мълчанието на единайсетте безупречно неподвижни будистки монаси, почувствах как ме обхваща отчаяние.

Сринах се на канапетото в такъв нокаут, сякаш бях изпила всичките тези бири, за които говорих, и не издадох повече нито звук, докато нашествениците не си тръгнаха. Искаше ми се да удуша Ринри — явно, било е достатъчно само да се появи сред нас, за да ми спести това изпитание! Едва се възпирах да не го убия.

— Защо ме остави сама с тях цели три часа?

— За да се запознаете.

— Трябваше да ми обясниш правилата. Колкото и да се мъчех, те не казаха нито дума.

— Намериха те за много забавна. Доволен съм — моите приятели те обичат и вечерта беше прекрасна.

Сломена, млъкнах.

Момчето, изглежда, разбра, защото накрая каза:

— Съобщиха, че през уикенда ще се разрази тайфун. Сега е петък вечер, родителите ми се връщат в понеделник. Ако искаш, ще пусна капациите на прозорците и няма да отварям до понеделник. Ще залостя вратата. Повече никой няма нито да влиза, нито да излиза.

Този план ми хареса. Ринри вдигна подвижния мост и натисна бутона, който задвижи капациите. Външният свят престана да съществува.

[1] „Избавление“ (1972), филм на Джон Бурман, номиниран за „Оскар“ за най-добър филм и най-добра режисура. — Б.р. ↑

[2] Киоши Накагами (р. 1949) — съвременен японски художник. — Б.р. ↑

[3] Вид японска мента. — Б.р. ↑

[4] Филм на Стенли Кубрик (1980 г.) по романа на Стивън Кинг. — Б.р. ↑

[5] INRI (лат.) — Исус от Назарет Цар на Иудеите. — Б.р. ↑

[6] Сорт лимони. — Б.р. ↑

Три дни по-късно реалността възвърна правата си. Отворих прозорците и зяпнах.

— Ринри, ела да видиш.

Градината беше опустошена. Дървото на съседа бе паднало върху покрива на къщата, откъдето липсваха керемиди. Пукнатина разцепваше земята.

— Сякаш Годзила е минала оттук — казах аз.

— Значи тайфунът е бил по-силен от очакваното. Несъмнено е имало земетресение.

Слушах момчето, потискайки смеха си. Той се усмихна бегло. Харесваше ми неговата сдържаност.

— Хайде да заличим следите от нашето пребиваване в стаята на родителите ми — само каза той.

— Ще ти помогна.

— По-добре се облечи. Те ще пристигнат след четвърт час.

Докато той почистваше авгиевите обори, аз сложих най-леката си рокля — горещината беше задушаваща.

С възхитителна сръчност Ринри възстанови оригиналния вид на апартамента и за рекордно време бе отново до мен, готов да посрещне семейството си.

Изричахме учтивите фрази, подходящи за случая, докато бабата, дядото и майката ме сочеха с пръст, виейки от смях. Огледах се от петите до главата, страшно засрамена, като се питах какво ли им прави такова впечатление, но нищо не видях.

Старците се бяха доближили до мен и докосваха краката ми с викове:

— *Широй хаши! Широй хаши!*

— Да, краката ми са бели — измърморих аз.

Майката се усмихна и ми каза подигравателно:

— У нас, когато едно момиче носи къса рокля, то обува чорапогачи, особено ако краката му са толкова бели.

— Чорапогачи в тази жега? — реагирах аз.

— Да, в тази жега — отговори тя студено.

От учтивост бащата смени разговора, като погледна към градината.

— Мислех, че щетите ще са по-големи. Тайфунът е убил десетки хора по крайбрежието. В Нагоя нищо не усетихме. А вие тук?

— Нищо — каза Ринри.

— Ти си свикнал. Но вие, Амели, сигурно сте изпитали голям страх?

— Не.

— Вие сте смело момиче.

Докато семейството се настаняваше отново в къщата, Ринри ме закара вкъщи. Колкото повече се отдалечавахме от бетонния замък, толкова по-ясно усещах как се връщам в реалността. Седем дни бях живяла далече от градския шум, без да виждам друго, освен една малка дзен-градина и една нощна картина на Накагами. Бяха се отнесли с мен както се отнасят с малко принцеси. В сравнение с всичко това Токио ми изглеждаше съвсем банално място.

Тайфунът и земетресението не бяха оставили забележими следи. Тук тези неща са обичайни.

Беше краят на ваканцията. Връщах се към моите уроци по японски.

Септември ме предаде на комарите. Сигурно много им харесваше моята кръв, защото всичките идваха при мен. Ринри забеляза феномена и заключи, че аз съм най-добрата протекция срещу този бич божи. Присъствието ми действаше като гръмоотвод.

Колкото и да се мажех с ароматно масло от маточина и предпазващи кремове, не преставах да ги привличам. Заредиха се луди вечери, в които не само че беше страшно горещо, но и трябваше да понасям безброй ухапвания. Камфоровият спирт не ме облекчаваше много. Не след дълго открих единствената възможна стратегия: да приема положението. Да понасям сърбежите, без да се чеша.

Като приех неприемливото, скоро се почувствах възнаградена — от непрекъснатия сърбеж взех да изпитвам нещо като душевен екстаз и героично щастие.

В Япония се спасяват от комарите, като запалват *каторисенко*. Така и не разбрах какво съдържат тези малки зелени спирали, чийто дим пропъжда паразитите. Палех странните свещи повече заради красотата им. Очевидно бях толкова привлекателна, че комарите не се отказваха лесно от мен. Приемах любовната атака на това свистящо население с абсолютна отдаденост, а щом преминеше мъчението, изпитвах истинско блаженство. Кръвта приятно ме гъделичкаше. В дъното на всяко страдание се крие наслада.

Благодарение на това изживяване проумях какво става в храмовете на комарите, които бях видяла в Индия десет години по-рано. По стените имаше ниши, където правоверните подлагаха гърбовете си на хилядите насекоми. Не можех да се начудя на това чудовищно настървяване, което надхвърляше понятието за оргия, нито на култа към тези летящи божества, които караше хората да се предлагат като паша. Представям си забележителната гледка, която сигурно представляват подпухналите им гърбове след такава вакханалия.

Разбира се, никога не бих стигнала чак до такова мъчение. Въпреки това започвах да разбирам как човек може да му се подложи, и то с ентузиазъм. Моята кръв беше в състояние обилно да нахрани хвърчащите животни, за които се превръщах в доброволна трапеза.

Стоицизмът ми укрепна. Въздържането от чесане е голяма школа за душата. Имаше обаче рискове. Една нощ отровата на комарите така замая мозъка ми, че, без да разбере как, се озовах чисто гола на

улицата в два часа сутринта. По чудо никой не ме видя. Прибрах се, когато съзнанието ми се проясни. Явно не можех безнаказано да бъда любовница на хиляди насекоми.

През октомври жегата намаля. Есента започваше измамно прелестна. Когато ме питат кога трябва да се отиде в Япония, винаги отговарям: през октомври. Тогава естетическото и климатичното съвършенство са напълно осигурени. Японският клен е по-красив от канадския. За да ми направи комплимент за ръцете, Ринри използваше традиционния израз:

— Ръцете ти са съвършени като кленови листа.

— В кой сезон? — питах аз, като се чудех кое е по-добре: да са зелени, жълти или червени.

Той ме покани да посетя неговия университет, който не беше от най-престижните, но градините му заслужаваха да бъдат обходени. Облякох си дълга черна рокля от кадифе, исках да съм на висотата на прелестните японски студентки, които със сигурност щях да срещна.

— Сякаш отиваш на бал — отбеляза Ринри.

Извън единайсетте реномирани университета в Япония процъфтяваха хиляди други, които бяха толкова достъпни, че ги наричаха гарови университети — бяха равни по брой на гарите в страната на железопътния транспорт. Имах възможност да се запозная с този, в който Ринри прекарваше неколкогодишна ваканция.

Той приличаше на луксозен лагер, из който се разхождаха млади безделници. На фона на екстравагантно облечените момичета аз изглеждах невидима. Наоколо цареше сладка атмосфера на санаториум.

От 3 до 18 години японците учат като луди. От 25 години до пенсия работят като каторжници. От 18 до 25 знаят, че изживяват единствения период, през който могат да се наслаждават на живота. Даже тези, които успеят да издържат ужасния приеман изпит в някой от единайсетте сериозни университета, могат да си поотдъхнат — истински важна е само първата селекция. За гаровите университети това важи в още по-голяма степен.

Приседнахме на една ниска каменна ограда и Ринри ми каза:

— Виж, оттук има чудесна гледка към въздушното метро. Идвам често и си мечтая, докато го съзерцавам.

Възхитих се учтиво и попитах:

— А понякога имате ли лекции?

— Да, сега ще отидем на една.

— Лекция по какво?

— Ммм... Трудно е да се каже.

Отведе ме в светла зала, в която имаше не много на брой одремани студенти.

— Лекция по цивилизация — каза накрая той.

— Каква цивилизация?

Дълбока размисъл.

— Американска.

— Мислех, че учиш френски.

— Да. Но американската цивилизация е много интересна.

Разбрах, че не бива да търся логика в този разговор.

Преподавател на средна възраст влезе и застана на подиума. Ако трябва да си спомня нещо от лекцията му, то е, че ставаше дума за какво ли не. Студентите го слушаха безразлично. Изглежда, моето присъствие го смущаваше, защото на края на часа той се приближи и ми каза:

— Аз не говоря английски.

— Аз съм белгийка — отговорих.

Това не го успокои. Сигурно смяташе, че Белгия е някой от онези безлични американски щати, за които никой не говори, например Мериленд. Навярно подозираше, че съм дошла да контролирам информацията, която дава, и затова се отнасяше с подозрение.

— Беше интересно — каза Ринри след нескончаемата лекция.

— Да, имаш ли още лекции днес?

— Не — отговори той, удивен от идеята, че може да се работи повече от това.

Забелязах, че нямаше приятели в университета.

— Виждаме се толкова малко — каза Ринри.

После ме разходи още из хубавия парк, показва ми всички места, от които се виждаше въздушното метро.

Впечатлението, което добих за неговия дневен режим, го правеше още по-загадъчен отпреди. От неясен сега се превърна в подозрителен.

Вечер, когато го питах какво е правил през деня, ми отговаряше, че е бил много зает. Но с какво — беше невъзможно да се разбере.

Според мен и самият той не знаеше нищо определено по въпроса.

Когато се отървах от параноята, си дадох сметка, че университетските години са единствените, в които японците си позволяват изискания лукс да пропиляват дните си. Ученическият им живот ги подчинява на такъв ред и работата ги очаква с такъв затворнически режим, че в оазиса на следването те се отдават на нещо мъгляво, неясно и разточително неопределено.

С Ринри си имахме любим филм — „Тампопо“ на режисьора Юцо Итами. В него се разказваше за приключенията на млада вдовица, издирваща из цяла Япония най-добрата рецепта за супа с фиде. Това е един от най-забавните, най-пародийните и най-приятни филми изобщо.

Бяхме го гледали заедно много пъти и се опитвахме да възпроизведеме някои от сцените.

Ходенето на кино в Япония е удивително приключение. На пръв поглед то не се различава от това в Европа или Америка. Хората се настаняват в големи удобни зали, прожекцията започва с реклами, малцината, които отиват до тоалетната, запазват местата си, като оставят върху тях портфейлите си. Предполагам, че никога не е липсвала и йена при връщането им.

Във филмите няма никакво благоприличие, непристойните сцени се редят без всякакво предупреждение — японците не са от най-свенливите. Щом се появи гола жена обаче, пубисът ѝ бива прикриван с облаче. Сексът не представлява проблем за японците, само окосмяването ги притеснява.

Реакциите на публиката са учудващи. В едно кино давахме „Бен Хур“. Страстта ми към големите исторически филми се подсили от любопитното обстоятелство, че ще мога да гледам един такъв в Токио. Заведох и Ринри. Диалозите между Бен Хур и Месала с надписи на японски ме възхитиха — те изглеждаха толкова абсурдно, колкото и на американски. Една от сцените показваше раждането на Христос и божествените светлини на небето, които привличат вниманието на влъхвите. Зад мен едно семейство възхитено викаше: „НЛО! НЛО!“. Очевидно появата на извънземни в този контекст им се струваше напълно естествена.

Ринри ме заведе да видя един стар военен филм — „Тора, тора, тора“. Залата беше малка и необичайна, публиката — специална. При сцената с японските бомбардировки над Пърл Харбър повечето от зрителите ръкопляскаха. Попитах Ринри защо ме е довел.

— Това е един от най-поетичните филми, които някога съм гледал — отговори той с най-сериозен тон.

Не се опитах да споря. Ринри не преставаше да ме обърква.

През ноември по токийските екрани пристигна филмът на англичанина Стивън Фриърс „Опасни връзки“. Екранизацията по един

от предпочитаните ми романи от един от любимите ми режисьори имаше с какво да ме привлече. Ринри не беше чел книгата и не знаеше за какво става дума. В деня на премиерата залата беше пълна. Токийската публика, която толкова често бях виждала да умира от смях на филми с насилие, сега беше вцепенена от ужас пред графиня Дьо Мертъой. Що се отнася до мен, едва сдържах виковете си на възхищение — от началото до края се наслаждавах. Беше прекрасно.

Излизах от залата, обхваната от върховен ентузиазъм, когато видях Ринри да плаче. Погледнах го въпросително.

— Клетата жена... Клетата жена... — повтаряше той, хлипайки.

— Коя жена?

— Добрата.

Разбрах — Ринри беше изгледал филма, отъждествявайки се с мадам Дьо Турвел. Не посмях да го попитам по какви причини — беше ме страх от отговора. Опитах се да го изтръгна от налудничавото му превъплъщение.

— Не се вживявай толкова. Този филм не разказва за теб. Не мислиш ли, че беше много хубаво? Прекрасни кадри, а и този невероятен актьор в главната роля...

Нищо не помагаше. Цял час Ринри конвулсивно повтаряше през сълзи:

— Клетата жена...

Никога не го бях виждала и повече никога не го видях такъв. „Поне не остана безразличен“, казах си.

В един декемврийски следобед тръгнах сама на планина. Ринри явно беше разбрал, че е безсмислено да ме придружава на място, където ставах непоносима. Отдавна не бях ходила някъде без него и тази перспектива не ми беше неприятна. А и изгарях от желание да попадна в японската планина през зимата.

На час и половина с влак от Токио се озовах в малко село, разположено в равнина, над която се издигаше малко известната планина Кумотори Яма. Височината ѝ не надхвърляше две хиляди метра, което ми се видя разумно за първа самотна разходка в снега. На картата планината изглеждаше достъпна и обещаваще прекрасна гледка към Фуджияма, с която вече ме свързваше приятелство.

Другият критерий, заради който я избрах, беше името ѝ. Кумотори Яма означава „планината на облака и птицата“ — образ, който веднага насърчи страстта ми към откривателство. А и пренаселеният Токио пораждаше отшелнически фантазми, за които височината беше идеалният отдушник.

Никога не е излишно да се припомни, че Япония е планинска страна. По тази причина две трети от територията ѝ са необитаеми. В Европа планините са много посещавани, изпъстрени са със снобски ски курорти и понякога ги използват просто като претекст за организиране на коктейли. В Япония ски базите са голяма рядкост и не съществува планинско население — планината е царство на смъртта и вещниците. Никой няма достатъчно ясна представа за тази дива империя.

Всъщност тръгнах сама, защото исках да се преборя със страха си. Когато бях дете, моята скъпа японска бавачка ми разказваше истории за Ямамба — най-лошата онибаба (вещица), тази, която властва в планината и залавя самотните мечтатели, за да приготви от тях супа. Супата от самотни мечтатели^[1], навярно любимо блюдо на Русо, толкова дълго ужасяваше въображението ми, че сякаш познавах вкуса ѝ.

На картата бях забелязала заслон в подножието на върха и реших да прекарам нощта там, ако, разбира се, дотогава Ямамба нямаше да ме е хвърлила в казана.

Напуснах селото и потеглих нагоре. Пътят се изкачваше леко в снега, чиято девствена белота ме хвърляше в султанска радост. Никой

не бе минавал преди мен отгук в тази съботна сутрин. До височина хиляда метра разходката беше много приятна.

После гората от иглолистни дървета рязко изчезна и пред мен се разкри небе, пълно с предупреждения, в които не се вслушах. Пейзажът, който виждах, бе един от най-красивите на света — по хребета с форма на широка пола се издигаше покрита със сняг бамбукова гора. Тишината върна недокоснат вика ми на възхищение.

Винаги съм изпитвала страстна любов към бамбука — този хибрид, който според японците не е нито дърво, нито храст и съчетава грациозната гъвкавост и елегантната пищност. Но никога не бях виждала толкова прелестни бамбуци като в тази заснежена гора. Въпреки крехкостта си всяко стъбло понасяше своята снежна покривка, а листата бяха застинали в белота. Приличаха на млади момичета, замръзнали в свещена мисия.

Вървах из планината като из чужд свят. Екзалтацията ми заличи времето — вече нямах никаква представа откога се придвижвам по хребета.

Когато достигнах до края му, видях на триста метра над мен върха на Кумотори Яма. Изглеждаше ми съвсем близко, но още по-близко изглеждаше облакът, натежал от сняг, който се разстилаше по лявата му страна. Липсваше само птицата, за да се оправдае името на планината — сигурно аз бях това нехаещо за опасностите летящо същество. Вървах с подхвърквания към леснодостъпния връх и си мислех, че тези 1900 метра височина са добър резултат за страхливка като мен. Обещах си повече никога да не се подценявам.

Едва бях достигнала билото, когато облакът, явно разпознал птичата ми натура, се присъедини към мен, за да уважи етимологичната съдба на планината. Беше буреносен и скоро не се виждаше нищо друго, освен въртележка от снежинки. Очарована, седнах на земята да се наслаждавам на спектакъла. Бях се изкачила много бързо, умирах от жегата и с наслада оставих непокритата си глава на тази божия благодат. Никога не бях виждала толкова силен снеговалеж — снежинките бяха така остри и твърди, че ми беше трудно да държа очите си отворени. „Ако искаш да разгадаеш тайните на снега, сега е моментът да наблюдаваш — ти си в сърцето и на производството му, и на задвижването му.“ Но индустриалният

шпионаж се оказа невъзможен — няма нищо по-мистериозно от това, което става пред очите ни.

Не знам към какво толкова се привърза облакът — към мен или към върха, но не помръдваше от мястото си. Изведнъж си дадох сметка, че косата ми е напълно покрита със сняг и че лицето ми е украсено от замръзнала брада — сигурно приличах на стар монах.

„Ще отида да се скрия в заслона“, помислих и изведнъж се сетих, че не бях видяла никакъв заслон. А според картата трябваше да е малко под върха. Тя беше от миналата година — да не би Ямамба да го беше разрушила? Тръгнах да го търся. Снежната буря беше уплътнила масива, не можех да изляза от облака. Започнах да се спускам спираловидно, за да съм сигурна, че няма да изпусна целта си. Всъщност едва виждах края на ръцете си, опънати напред. Този сомнамбулизъм в будно състояние започваше да ми изглежда безкраен.

Накрая пръстите ми опряха в нещо твърдо — заслона! „Край на мъките ми!“, възкликнах наум. С опипване намерих вратата и хлътнах в нещо.

Вътре беше празно. Подът, стените и таванът бяха от дърво. На пода под старо одеяло се криеше *котатсу* — очите ми се ококориха от радост и удивление, когато установих, че плочата е гореща. Какъв разкош!

Котатсу представлява повече начин на живот, отколкото вид отопление — в старите къщи в средата на дневната има квадратна дупка, а в нея — гореща метална плоча. Сяда се наоколо с крака в топлата дупка, а с одеяло се запазва горещината да не излезе навън.

Запознавала съм се с японци, които ненавиждат *котатсу*: „Човек прекарва зимата като в затвор, под покривалото, в примката на тази дупка и на семейството, принуден да понася вечното мърморене на старците“.

Аз пък си имах *котатсу* само за мен! Само за мен? Но кой поддържаше плочата гореща?

„Докато го няма пазача, използвай да се съблечеш“, си казах. Свалих напоените си с пот и сняг дрехи и ги разстлах около мен, за да изсъхнат. В раницата си имах пижама, която бързо навлякох, като си мислех с насмешка: „Пижама! А защо не и вечерна рокля? По-добре да си бях взела дрехи за смяна“. Хапнах от моите припаси, удобно

настанена под одеялото, вслушана във воя на бурята отвън. Чувствах се като победител.

Нямах търпение пазачът или пазачката да се завърне — сигурно той или тя наминаваше всеки ден, за да подгрява плочата. Представях си разговора ми с този човек, който със сигурност беше изключителна личност.

Внезапно стъписване — дописка ми се. Трябваше да помисля по-рано. За тоалетна служеше планината. Да изляза навън по пижама, щеше да означава да загубя единствената си суха дреха, а и не можех да навлека мокрите си панталони. Нямах как: свалих пижамата, поех дълбоко дъх и излетях навън, както се скача в бездна. Клекнала гола, с боси крака в снега, се облекчих със смесено чувство на ужас и екстаз. Беше черна нощ и белотата на снежната вихрушка не се забелязваше, а само се усещаше — снегът беше бял на пипане, на вкус, на мирис и на звук. Зашеметена от студ, влязох отново в заслона, пъгнах се в горещината под одеялото, доволна, че пазачът не ме бе видял в тази поза на снега. Когато кожата ми изсъхна, навлякох отново пижамата.

Легнах под завивката и се опитах да заспя. Лека-полека си дадох сметка, че заради гимнастическата ми акция навън изобщо не успявах да се стопля. Колкото и да се увивах в одеялото, продължавах да зъзна. Ухапването на бурята бе толкова дълбоко, че не можех да изтръгна ледените й зъби от тялото си.

Накрая извърших лудост, но нямах друг избор. Между изгарянето втора или трета степен и смъртта избрах изгарянето. Увих се около металната плоча, като единствено пижамата и одеялото ме предпазваха. Тогава разбрах сериозността на проблема — не усещах абсолютно нищо. Кожата ми беше безчувствена към горещия метал, който навярно я изгаряше.

С крайчетата на пръстите можех да се уверя в доброто функциониране на печката — само те имаха все още действащи нервни окончания. Бях труп, който живееше само по краищата си, с мозък, подаващ безсмислени сигнали за тревога.

Да можех поне да треперя! Но тялото ми беше мъртво, лишено от този спасителен рефлекс и твърдо като олово. За щастие то все пак страдеше: бях стигнала дотам, че да благославям болката като последно доказателство за принадлежността ми към света на живите.

Това съмнително мъченичество обърна наопаки усещанията ми — изгарях от студ. Но по-добре това, отколкото ужасната безчувственост.

Като си помисля само, че най-много се бях страхувала да не попадна в горещия казан на Ямамба! Моята някогашна бавачка беше подценила жестокостта на планинската вещица. Тя не превръщаше самотните мечтатели в супа, а ги замразяваше, може би за да са й подръка за някой друг път. Тази мисъл ме разсмя, а смехът събуди други нервни реакции в организма ми. Най-после ме обхвана спасително треперене. Тялото ми започна да вибрира като машина.

От това мъчението не отслабна. Съзнанието, че ще живея, удължи нощта, която продължи сякаш десетки години. Остарях с цял век. Увита около плочата, чиято изгаряща топлина не усещах, прекарвах нескончаеми часове в слушане. Отначало слушах снежната буря, която, след като дълго се настървяваше над планината, остави след себе си обезпокояващо плътна тишина.

После се вслушах с животинска надежда в настъпването на чудото, наречено утро — как дълго се бавеше то!

Използвах времето, за да изговоря вътрешно следната клетва: „Всеки път, когато ти се удаде възможност да спиш в легло, колкото и скромно да е то, благослови го и плачи от радост!“. До ден-днешен не съм престъпила тази тържествена клетва.

Докато дебнех появата на първите лъчи на зората, ми се стори, че чувам стъпки в заслона, но не ми стигна куражът да подам нос изпод одеялото. Така и никога не разбрах дали тези шумове бяха дошли от въображението ми, или от нечие реално присъствие. Страхът ми бе тъй силен, че треперех още по-жестоко.

Беше невъзможно това да е животно, стъпките издаваха човешки звук. Ако действително някой се движеше наоколо, той най-вероятно разглеждаше разхвърляните ми дрехи и знаеше, че съм под завивката. Можех да кажа нещо, за да дам знак, че не спя, но не намирах подходящи думи — ужасът беше погълнал всичките ми способности.

Шумът изчезна, ако въобще беше съществувал. Изведнъж, задържайки дъха си, чух как тишината навън се задълбочава и се понася свещеният дъх на вселената, който оповестява утрото.

Без грам колебание отхвърлих завивката — нямаше жива душа, нито следи от такава. Чакаше ме лоша изненада — дрехите ми бяха замръзнали. Това говореше ясно за температурата в заслона. Мушнах

крака в крачолите на панталона, както се влиза в лед. Най-тежкия момент беше срещата на гърба ми със замръзналата фланелка. За щастие нямах време да анализирам усещанията си. Да си тръгна оттук беше въпрос на живот и смърт. Трябваше да прогоня студа, който ме разяждаше в дълбочина.

Никога няма да мога да опиша достатъчно добре шока, който изпитах при отварянето на вратата. Беше като да отвориш собствения си гроб и да се добереш до тайнството. Няколко мига стоях неподвижна пред този непознат свят — бурята, заради която не го бях видяла предния ден, сега го беше затрупала с метри прясно бял сняг. Ухото ми добре бе усетило — утрото се пробуждаше. Никакъв вятър, никакъв вик на уловена птица, нищо освен ледена тишина. Никакви следи от стъпки в снега. Моят нощен посетител можеше да е само Ямамба, дошла да провери дали нейният капан за самотни мечтатели работи добре и да прецени по дрехите за какъв дивеч става дума. Слава на *котатсу*! — без него нямаше да съм жива. Но ако исках това да продължи, не биваше да чакам. Беше пет часът сутринта.

Навлязох в пейзажа. О, щастieto да можеш да тичаш! Просторът освобождава от всичко. Няма болка, която може да устои на разтварянето на човека във вселената. Неслучайно светът е толкова голям. Хората са го казали: да вървиш, значи да се спасиш. Ако чувстваш, че умираш, тръгни. Ако страдаш, размърдай се. Най-великият закон е законът за движението.

Нощта ме беше затворила при Ямамба, дневната светлина ми връщаше свободата и географията. Тържествувах: не, Ямамба, не ставам за супа, жива съм и го доказвам, изчезвам и никога няма да разбереш колко лош вкус имам. Моето безсъние, бяло като снега наоколо, не е отнело силите ми и аз тичам с невероятната енергия на оцелелия — планината е толкова красива, че не съм съгласна да умра. От всяка височина пред мен се разкрива прекрасен и девствен свят, от който чак ме дострашава.

Да, страх ме е. Откакто тичам, се надявам да попадна на нещо, познато от предния ден. Нищо подобно. Нима бурята така е променила света? Взимам картата и слагам пръст на главния ориентир — вулкана Фуджияма. Той е далече, но щом се покаже, ще съм на прав път. Междувременно най-после намерих мястото, откъдето Фуджияма не се вижда — моето географско разположение. Да вървим другаде.

Губя се. Объркването ме тревожи и тичам още по-бързо. Ямамба, изиграх те, никое човешко същество никога не е стъпвало тук, където съм сега. Перча се, за да скрия страха си. Тази нощ избегнах смъртта, но ето че тя ме догонва. Писано било да умра на двайсет и две години в японските планини. Дали ще намерят трупа ми?

Не искам да пукна, тичам. Десет часът сутринта. Небето е абсолютно синьо, без нито едно облаче. Хубав ден за не-умиране. Заратустра ще отърве кожата. Краката ми са толкова големи, че ще погълнат върховете, нямате представа какъв апетит имат.

Но аз тичам и не намирам нищо. Всеки път, когато се изкачвам на високо, се моля да зърна оттам Фуджияма, зова го, както се зове най-добър приятел, спомни си, братко, че прекарах нощ на ръба на кратера ти, поздравих изгрева на слънцето, аз съм от твоите хора, моля те, признай ме за твой човек, чакай ме на върха на това възвишение, ще се отрека от всички богове и ще вярвам само в теб, бъди там, изгубена съм, достатъчно е да се покажеш и ще бъда спасена, ето, идвам, няма те.

Обхваща ме енергията на отчаянието, продължавам да тичам. Наближава пладне. От седем часа се губя и усложнявам положението си. Машината ми работи на празни обороти, нощта ще дойде и ще ме удави в черния си сняг. Свършват дните ми на земята. Не искам да вярвам в това. Заратустра не може да умре, къде се е чуло и видяло.

Нов хребет. Вече не вярвам, но все пак се изкачвам. Нямам какво да губя и без това съм изгубена. Краката ми се катерят, вече нямат сили да са изтощени. Всяка стъпка ми струва много. Ето билото, още едно разочарование без съмнение. Тичам по последните метри.

Фуджияма е пред мен. Падам на колене. Никой не знае колко е голям. Намерих мястото, откъдето се вижда целият. Крещя, плача, колко си голям, ти ми връщаш живота! Колко си красив!

Спасението ме удря в червата, свалям гащи и се облекчавам. Фуджияма, ето ти дълготрайно доказателство за това, че не съм някое безчувствено същество. Заливам се от щастлив смях.

Точно пладне е. Гледам линията на билото, остава ми само да я следвам, очите ми преценяват, че ме чакат шест часа ходене до долината. Нищо не е, когато знаеш, че ще живееш.

Тичам напред. Цели шест часа под слънцето и синьото небе Фуджияма ще бъде само мой. Тези шест часа няма да са достатъчни, за

да поберат възторга ми. Възбудата ми служи за гориво — най-доброто на света. Никога Заратустра не е тичал така бързо и с такова опиянение. Говоря на Фуджияма на „ти“, танцувам по хребета. Страхотно, искам това никога да не свършва.

Тези шест часа са най-хубавите в живота ми. Извървявам радостта си. Знам защо триумфалната музика се нарича марш. Фуджияма изпълва небето, има за всеки, но аз го притежавам цялата само за себе си, отсъстващите винаги губят. Никой не знае по-добре от мен колко грандиозен и прекрасен е Фуджияма, което не му пречи да бъде чудесна компания за път. Вулканът Фуджияма е моят верен приятел. Заратустра си знае, че му се полага най-доброто.

Ето я долината, ето го края на деня. Връщането стана прекалено бързо за моя вкус. Покланям се пред най-добрия си приятел и се спускам в долината, откъдето няма да го виждам. Вече ми липсва. Движа се със скоростта на изчезващата светлина. Нищо не напомня за вчерашните пейзажи. Трябва здравата да съм се заблудила в планината. Пристигам в селото заедно с мрака.

Някакъв влак ме откарва в Токио. Смаяна разглеждам хората, които ме заобикалят. Те не изглеждат шокирани от вида ми. Правя извода, че преживяната епопея не се чете по лицето ми. На гарата хващам метрото. Часът е дващест и два, неделя вечер, светът е невероятно обикновен. А аз не мога да дойда на себе си.

Слизам на моята станция. Вкъщи има парно, легло и вана. Нищо повече не ми трябва — аз не съм Сарданапал. Телефонът звъни непрестанно. На другия край на жицата някакъв жив човек ми говори.

— Кой сте вие? — питам аз.

— Но, Амели, аз съм, Ринри. Не познаваш ли вече гласа ми?

Не смея да му кажа, че бях забравила даже, че съществува.

— Толкова късно се прибираш, тревожеш се.

— Ще ти разказвам. Сега съм прекалено уморена.

Докато ваната се пълни, се разглеждам в огледалото. От главата до петите съм тъмносива. Никакви следи от изгаряния. Тялото е страхотно изобретение. Влизам в горещата вана и изведнъж скелета ми изхвърля насъбрания мраз. Плача от щастие и от отчаяние. Оцелелите знаят, че никога няма да бъдат разбрани. Моят случай е още по-тежък

— аз съм оцеляла от нещо прекалено хубаво, прекалено голямо. Искате ми се хората да узнаят за това щастие. Вече знам, че никога няма да мога да им го обясня.

Лягам си. Надавам вик — това легло е като капан. Толкова много комфорт ме травмира. Мисля си за клетницата, увита около плочата. Исторически и географски съм на хвърлей от нея. Отсега нататък измежду многобройните същества, които живеят в мен, ще я има и нея. Ще го има и Заратустра, танцуващ с Фуджияма по билото на хребета. Ще съм всички тях плюс тези, които съм била преди това.

Моите различни самоличности отдавна, а може би и никога не са спали. Сънят ме поглъща и ме обединява с тях.

[1] Закачка с произведението на Русо „Разходките на самотния мечтател“. — Б.р. ↑

Ужасното при този род приключения е, че след това животът продължава. На следващия ден имах желание да споделя преживяванията си с моите състуденти, но на тях не им пукаше, те мислеха единствено за приближаващата ваканция — след седмица заминаваха за Хавай.

Белият мерцедес ме чакаше на изхода.

— Ако знаеш какво ми се случи!

— Ще ядем ли китайско фиде? Умирам от глад.

Над чинията отчаяно се опитвах да опиша заснежената бамбукова гора, бурята, нощта при Ямамба, часовете, в които тичах изгубена в планината, срещата ми лице в лице с Фуджияма — в този момент Ринри избухна в смях, защото бях отворила максимално широко ръцете си, за да му покажа размера на вулкана. Да разкажеш за възвишеното е технически невъзможно. Или не се получава интересно, или разказвачът става смешен.

Ринри хвана ръката ми.

— Ще прекараш ли Коледа с мен? — попита той.

— Добре.

— От двайсет и трети до двайсет и шести ще те отведе на пътешествие.

— Къде?

— Ще видиш. Вземи си топли дрехи. Не, не отиваме на планина, уверявам те.

— За теб Коледа има ли значение?

— Не. Но сега да, защото ще бъда с теб.

Последна седмица лекции. Скоро вече няма да принадлежа на студентството. Явих се на тестове. От началото на следващата година ще работя в една от най-големите японски компании. Пред мен се очертава интересно бъдеще.

Една канадска студентка ме попита дали ще се омъжа за Ринри.

— Нямам представа.

— Внимавай. От такива бракове се раждат ужасни деца.

— Какви ги разправяш? Евроазиатците са прекрасни.

— Но се държат отворително. Една моя приятелка се омъжи за японец. Имат две деца — на шест и на четири години. Наричат майка си „пиш“, а баща си „аки“.

Разсмях се.

— Може да си имат причини — казах.

— Как можеш да се смееш на такова нещо? А ако ти се случи на теб?

— Не мисля да имам деца.

— Така ли? Това не е нормално.

Тръгнах си, като мислено си тананиках песента на Брасенс: „Не, порядъчните хора не обичат да вървим по път, различен от техния“.

На 23 декември сутринта белият мерцедес чакаше под тъмносивото небе. Пътят беше дълъг, грозен и потискащ, защото Япония е и една обикновена страна.

— Знам, че ще видя, но къде отиваме?

— Каквото и да подсказва пейзажът, няма да си разочарована.

„Колко далеч сме вече от момента на ясссттте!“ — помислих си. Явно, не можеш да направиш франкофон, без да счупиш яйцата.

Изведнъж — морето.

— Японско море — каза Ринри тържествено.

— Вече съм го виждала, когато бях малка, в Тотори. Щях да се удавя в него.

— Но си жива — подчерта Ринри, сякаш за да извини свещеното море.

Паркира колата на пристанището в Нийгата.

— Ще вземем кораба за остров Садо.

Подскочих от радост. Винаги бях мечтала да видя този остров, прочут с красотата и девствеността си. Ринри извади от багажника грамаден презокеански куфар. Пътуването с кораба ми се видя мразовито и нескончаемо.

— Японско море е мъжествено — каза Ринри.

Много пъти бях чувала това твърдение от страна на японците, но никога не го коментирах, защото то ме хвърляше в дълбоко объркване. Бедното ми въображение започваше да търси косми от брада по краищата на вълните.

Корабът ни остави на острова, чието примитивно пристанище контрастираше с това на Нийгата. Автобус от шейсетте години ни откара до една стара и просторна странноприемница, на половин час път. Въпросният *риокан* се намираше в средата на острова — морето

по-скоро се чуваше, отколкото виждаше. Наоколо — само почти девствена природа.

Заваля сняг. Възторгнах се и предложих да се разходим.

— Утре — отговори Ринри. — Шестнайсет часът е, грохнал съм от ходене.

Сигурно искаше да се възползва от лукса на странноприемницата, прав беше. Прекрасните традиционни стаи ухаеха свежо на *татами*, във всяка имаше дзен вана, която постоянно се пълнеше с гореща вода през един бамбук. За да не стане наводнение, в каменния под на банята бе издълбан отвор, над който идеограмата на запалени снопи слама означаваше небитието.

— Метафизика! — възкликнах.

След като се насапунисахме и изплакнахме на мивката, както повеляваше обичаят, двамата с Ринри се настанихме в тази невероятна вана с намерението никога да не излезем от нея.

— Казват, че в общите части на хотела има един още по-прочут *фуру* — каза той.

— Не може да е по-добър от този в стаята.

— Лъжеш се. Той е десет пъти по-голям, захранва го цяла система от бамбуци и е под открито небе.

Последният аргумент ме убеди. Настоях да отидем. Нямахме жива душа. За щастие античната традиция не налагаше разделянето по пол.

Голи в горещата вода под падащите снежинки! Надавах радостни викове. Какво удоволствие да падат ледени кристали по главата ти, докато киснеш във ваната.

Половин час по-късно Ринри излезе от водата и облече отново своята *юката*.

— Отиваме ли си вече? — възмутих се аз.

— Не е добре за здравето да се стои дълго време. Ела.

— И дума да не става. Оставам тук.

— Както искаш. Аз се връщам в стаята. Не се бави.

Очарована от свободното поле за действие, опънах тялото си по повърхността на водата, за да може то цялото да изживее магическия момент на срещата с ледените частици. Прелестно усещане: отгоре — сладоледът на снега, отдолу — маринатата на димящата вода.

Уви, самотата ми бе кратка — един стар господин от персонала на хотела дойде да почисти около ваната. Скрих голотата си във водата, размахвайки крака и ръце, за да си образувам дреха.

Дребничък и слаб като фиданка, този осемдесетгодишен мъж сигурно никога не бе напускал острова. Той грижливо размахваше сламената си метла около ваната. Безстрастното му лице ме успокои. Но едва приключил с метенето, отново взе да мете. Впрочем не беше ли съмнителна появата му точно след тръгването на Ринри?

Забелязах, че старецът отмиташе снежинките, които се трупаха по ръба на ваната. А сигурно щеше да вали дълго време — изход от положението не се виждаше. Действително, не можех да изляза от водата, докато той стоеше наоколо — между момента, в който ще се измъкна от ваната, и този, в който ще се добера до моята *юката*, щях да бъда беззащитно гола.

Разбира се, нищо не рискувах. Старият островитянин сигурно не тежеше повече от 45 килограма с дрехите, а възрастта му го правеше още по-безопасен. От това ситуацията не ставаше по-малко неприятна. Краката и ръцете ми започнаха да се уморяват. Дейността им вече не беше задоволителна и замъгляването на водата ставаше все по-несигурно. Нищо чудно прадядото да намираще този спектакъл за доста интересен.

Реших да дам отпор. С брадичката си му посочих неговата метла и сухо му казах:

— *Иранай!*

Кое то на обикновен език означава: „Не е необходимо!“.

Той каза, че не разбира английски. След този недобросъвестен отговор нямах никакви съмнения в извратеността му.

А все още не бях стигнала до най-лошото, което дойде, когато усетих, че ми прилошава. Ринри беше прав, не трябваше дълго да се остава в тази пареща баня. Без да си давам сметка, силите ми се бяха стопили. Вече виждах момента, в който щях да обърна очи и старецът, под претекст, че ще ме спасява, ще може да направи с мен каквото си поиска. Паника.

Освен това фазата, която предхожда припадъка, е ужасна. Сякаш десет милиона мравки нахлуват в тялото ти и превръщат червата ти в дреп. Всичко това придружено от безподобна слабост. Амели, излез

оттук, щом ти се удаде възможност, тоест веднага. Ще те види гола, е и? Има далеч по-страшни неща.

Старият метач видя един бял вихър, който се хвърли върху своята юката, загърна се и изчезна в луд бяг. Тичах като обезумяла до стаята, където Ринри ме видя да нахълтвам и да се просвам на матрака. Спомням си, че в момента, в който си разреших да припадна, успях да погледна часовника — беше 18 часът и 46 минути. После потънах в бездънна дупка.

Пътувах. Разглеждах кралския двор на Киото през XVII век. Шествие от аристократи от двата пола, облечени в разкошни виолетови кимона, се виеше по хълмовете. Открояваше се една жена с ръкави на куртизанка, може би лейди Миразаки, която, акомпанирайки си с *кото*, пееше ода за славните нощи на Нагасаки. Явно заради римата.

Изминаха няколко десетилетия. Имах достатъчно време да се настаня в японското минало, където упражнявах завидната професия на дегустаторка на саке. Никак не възнамерявах да напускам поста си, но 23 декември 1989 година напомни за себе си. Часовникът показваше 19 и 10. Как бях успяла да изживея всичко това за 24 минути?

Ринри беше уважил припадъка ми. Седнал до мен, той ме попита какво се е случило. Разказах му за XVII век, той ме изслуша учтиво и после попита:

— Добре, а преди това?

Спомних си и с не така поетичен тон му разказах за перверзния старец, дошъл да зяпа голата бяла жена, докато уж мете.

Ринри изръкопляска и избухна в смях.

— Страхотна история! Ще ми я разказваш ли често?

Тази реакция ме смути. Бях очаквала възмущение, а Ринри, очарован, възпроизвеждаше сцената — сгънат на две като някоя стара отрепка с въображаема метла в ръце, той мятеше заплашителни погледи към ваната, после ме имитираше, като размахваше ръце и повтаряше „иранай“, с треперещ глас отговаряше вместо стареца, че не разбира английски, и страхотно се забавляваше. Прекъснах го.

— Островът напълно си заслужава името.

Смехът му стана двойно по-силен. Играта на думи звучеше още по-добре на японски, защото името на божествения маркиз се произнасяше „Садо“.

На вратата се почука.

— Готова ли си за пиршеството? — попита Ринри.

Преградата се плъзна, две очарователни девойки поставиха пред нас ниски маси и ги отрупаха с деликатеси.

При вида на това *каизеки* забравих напълно за противния старец и се отдадох на насладата. Сервираха ни различни видове саке. Явно бе, че моят сън е бил пророчески, затова зачаках с любопитство продължението.

На другия ден сутринта остров Садо бе побелял от сняг.

Ринри ме отведе до най-северната част на крайбрежието.

— Виждаш ли там? — каза той, сочейки морския хоризонт. — Това трябва да е Владивосток.

Възхищавах се на въображението му. Но всъщност беше прав — единствената възможна суша зад тези затворнически облаци бе Сибир.

— Да обиколим острова пеша? — предложих аз.

— Даваш ли си сметка колко време ще ни трябва?

— Хайде, толкова рядко човек може да види заснежено крайбрежие.

— Не и в Япония.

Четири часа ходене, съпроводено от морския вятър, ме превърнаха в ходещо парче лед. Реших да се откажа.

— Добра идея — каза Ринри. — Щяха да ни трябват още дванайсет часа, за да направим пълна обиколка на острова, без да броим връщането до хотела, който се намира в центъра на Садо.

— Предлагам да хванем най-прекия път — промълвих с посинели устни.

— В такъв случай след два часа ще си бъдем в стаята.

Вътрешността на острова се оказа безкрайно по-красива от крайбрежието. Върхът на всичко бяха грамадните овощни градини от *каки*, засипани от снега — по силата на някакъв каприз на природата тези дървета през зимата губеха листата, но не и плодовете си, които отдавна бяха преминали стадия на узряването. В екстремни случаи живото дърво носи вече мъртвите си плодове, напомняйки с нещо свалянето от кръста. Но моментът не беше за трупове и ми се паднаха най-удивителните коледни дървета — черни и голи, отрупани със зрели плодове, върху които снегът блестеше като корона от светлина.

Едно-единствено такова дърво би било достатъчно, за да ме доведе до екстаз. А виждах цяла армия, замръзнала в опустялата равнина. Главата ми беше замаяна от възхищение, а и от апетит, защото това бяха едни от любимите ми плодове. Уви, колкото и да скачах, не можах да хвана нито един.

„Феерия за очите — помислих си. — Не трябва винаги всичко да се изяжда.“ Този аргумент не ми се стори съвсем убедителен.

— Ела — каза Ринри, — ще умрем от студ.

В хотела той изчезна някъде. Влязох за малко в горещата вана, после се стоварих на матрака. Унесох се и не усетих Ринри да влиза. Когато ме събуди, беше 19 часът. Девоjkите не закъснях да ни донесат угощението.

После се случи един хранителен инцидент. Поднесоха ни малки живи октоподи. Познавах принципа и вече бях имала подобно неприятно изживяване: ставаше дума за обичая да се ядат риби или морски дарове веднага след като ги убият пред очите на клиента — нещо като гаранция, че са прясно уловени. Неизброими бяха все още тръпнещите филета от златна риба, които бях погълнала под очарования поглед на разни тържествуващи собственици на ресторанти. „Жива е, нали? Усещате ли вкуса на живота?“ Никога не съм смятала, че този вкус може да оправдае варварството.

Когато видях октоподите, почувствах двойно разочарование. Първо, защото тези същества с пипала са изключително чаровни, и, второ, защото не обичам вкуса на живия октопод. Щеше обаче да е неучтиво да откажа такъв деликатес.

Извърнах очи в момента на убийството. Една от дамите постави първата жертва в чинията ми. Този слабичък октопод, красив като лале, сломи сърцето ми. „Дъвчи бързо, глътни го и после кажи, че вече не си гладна“, мислех си.

Напъхах го в устата си и се опитах да забия зъби в него. Тогава се случи нещо ужасно — все още живите нерви на октопода му наредиха да се съпротивлява, отмъстителният труп сграбчи езика ми с всичките си пипала и не го пусна повече. Кресях, доколкото това бе възможно с език, всмукан от октопода. Плезех го, за да покажа какво ми се случваше. Девоjkите умираха от смях. Опитах се да отскубна животното с ръце — невъзможно, вендузите на пипалата бяха превъзходно залепнали. Вече си представях как си изтръгвам езика.

Ужасен, Ринри ме гледаше втрещено. Поне усетих, че някой ме разбира. Повърнах през носа с надеждата, че жените ще престанат да се смеят. Едната от двете, изглежда, си помисли, че достатъчно дълго сме се забавлявали, и натисна с пръчка моя агресор в някаква точка, при което той веднага ме пусна. Щом беше толкова просто, защо не ме бяха спасили по-рано? Взрях се в изплютия в чинията ми октопод и пак си помислих, че този остров заслужава името си.

Когато жените раздигнаха масата, Ринри ме попита дали вече се чувствам по-добре. Отговорих със смях, че се е получила учудваща коледна вечер.

— Имам подарък за теб — каза той и ми донесе копринен шал в нефритенозелено, увит около нещо обемисто.

— Какво има в този *фурошики*?

— Разгърни го.

Развързах традиционния шал, очарована от обичая да се поднасят подаръци по този начин, и нададох вик: *фурошики* беше пълен с *каки*, на които зимата бе придала вид на грамадни скъпоценни камъни.

— Как успя?

— Докато спеше, се върнах в градината и се покатерих по дърветата.

Скочих на врата му. А аз си мислех, че е изчезнал по мафиотски дела!

— Би ли ги изяла, моля те?

Никога не разбрах защо той толкова обича да ме гледа как ям, но изпълних молбата му с радост. За какво трябваше да бъдат убивани октоподи, когато имаше такива прекрасни, зрели *какита*! Тяхната плът, подправена от смолата, имаше вкус на шербет от скъпоценни камъни. Снегът притежава умопомрачаваща гастрономическа мощ — той концентрира соковете, рафинира вкуса и действа като чудотворна термична обработка.

Ядях плодовете един след друг, бях на седмото небе, удоволствието замъгляваше очите ми. Спрях се, когато не остана нищо. Кърпата бе празна.

Ринри ме гледаше, останал без дъх. Попитах го дали спектакълът му е харесал. Той повдигна шала, целия в петна, и ми подаде мъничка

торбичка от тюл, скрита под него. Отворих я със страх, който скоро се оказа основателен — вътре имаше платинен пръстен с аметист.

— Баща ти е надминал себе си — смотолевих.

— Искаш ли да се омъжиш за мен?

— Мислиш ли, че ми е останал свободен пръст? — отговорих, като му показах ръцете си, отрупани с произведения на баща му.

Той започна да ми обяснява, че ако преместя оникса на кутрето, циркония на средния, бялото злато на палеца и опала на показалеца, ще мога да освободя безименния пръст за пръстена.

— Много хитро — отбелязах.

— Е, значи не искаш — каза той.

— Не съм казала такова нещо. Прекалено млади сме.

— Не искаш — повтори той хладно.

— Преди сватбата се прави нещо, което се нарича годеж.

— Престани да ми говориш като на марсианец. Знам какво значи годеж.

— Не намираш ли, че тази дума е хубава?

— Защо говориш за годеж — защото думата е хубава, или защото не искаш да се омъжиш за мен?

— Просто искам нещата да вървят по реда си.

— Защо?

— Имам си принципи — чух се да казвам с удивление.

Японците се отнасят с голямо уважение към подобни аргументи.

— Колко време трае годежът? — попита Ринри, сякаш се осведомяваше за правилника.

— Няма определен срок.

Този отговор, изглежда, не му хареса.

— Годежът се свързва с вричането — добавих, за да подсиля тезата си. — Годениците се вричат един на друг. Не е ли красиво? А бракът е нещо толкова банално, също като договора, който се нарича брачен.

— Значи никога няма да искаш да се омъжиш за мен — заключи Ринри.

— Не съм казала това — отговорих, осъзнавайки, че съм прекалила.

Настъпи неловка тишина, която накрая прекъснах.

— Приемам годежния ти пръстен.

Той предприе по готическите ми пръсти преместванията, които бе намислил, и надяна на освобождения ми безименен пръст аметиста, заключен в платинен капан.

— Знаеш ли, в древността са смятали, че аметистът лекува от опиянение.

— Значи ще ми бъде много необходим — каза Ринри, който отново бе силно влюбен.

Няколко часа по-късно той заспа, а аз подхванах моето безсъние. Когато се връщах към предложението на Ринри за брак, имах чувството, че отново изживявам сцената с пипалата на октопода, обхванали езика ми. При това тази горчива асоциация не се дължеше на факта, че двете събития се бяха случили почти едновременно. Опитвах се да се успокоя, като си казвах, че се бях измъкнала от хватката на вендузите и бях отложила *sine die*^[1] брачната заплаха.

А и епизодът с *какитата*. Ева не бе успяла да откъсне желаниия плод в градината. Но Адам галантно ѝ бе осигурил цял товар плодове и я бе съзерцавал нежно как ги унищожава. Ева, самозабравила се в егоистичния си грях, не му предложи дори една хапка.

Харесваше ми този римейк, който намирах за по-цивилизован от оригиналния вариант. За сметка на това крайт на историята беше помрачен от предложение за брак. Защо удоволствието винаги се заплаща? И защо цената на насладата неизбежно е загубата на първичната лекота?

След дълги часове на размисъл по тази тежка тема успях да заспя. Сънят ми беше предвидим — в църква някакъв свещеник ме венчаваше за огромен октопод, който сложи пръстен на ръката ми, а аз сложих по един на всяко от пипалата му. Божият човек каза:

— А сега целунете булката.

Октоподът всмука езика ми в отвора, който му служеше за уста, и не го пусна повече.

[1] *Sine die* (лат.) — за неопределено време. — Б.р. ↑

На другия ден автобусът ни откара до пристанището. На кораба, като гледаше островът да се отдалечава, Ринри каза:

— Тъжно ми е, че напускаме Садо.

— И на мен — отговорих полуискрено.

Съжалявах за *какитата*.

Ринри извърна към мен навлажнените си очи и възкликна:

— Моята годеница от Садо!

Какво ли още ме чакаше.

От Нийгата мерцедесът ни откара в Токио. По време на пътуването си задавах неизбежния въпрос: защо не му отказах? Не исках да се омъжвам за него. Въобще идеята за брак тотално ме отблъскваше. Защо тогава не му отказах?

Обяснението беше в това, че обичах Ринри. Отказът щеше да доведе до раздяла, а аз не исках да се разделяме. Толкова много приятелство, нежност и смях ме свързваха с това чувствително момче. Не исках да се отказвам от чаровната му компания.

Благославях изобретателя на годежа. Животът е белязан от тежки като камък изпитания, но някаква флуидна механика позволява все пак да се промъкваме между тях. Библията, този прекрасен морален кодекс, предназначен за камъните, скалите и менхирите, ни учи на възхитителни вкаменени принципи: „Да бъде словото ти. Да? Не? Останалото е от Лукавия“, и тези, които се придържат към тях, са непорочни и уважавани от всички същества. Но има и създания, неспособни на такова гранитно поведение, които могат да се придвижват само ако се промъкват, ако се просмукват, ако заобикалят. Когато ги питат дали искат или не да се омъжат за някого, те предлагат годежа като втечнена форма на брака. Каменните патриарси виждат в тях предатели и лъжци, докато те просто са искрени по свой воден начин. Ако съм от вода, какъв смисъл има да ти казвам: да, ще се омъжа за теб? Това значи да те излъжа. Водата не може да бъде задържана. Да, мога да те напоя, да ти дам от моето богатство, да утоля жаждата ти, но откъде да знам накъде ще тръгне реката ми, никога няма да можеш да се изкъпеш два пъти в една и съща годеница.

Тези течни същества си навличат презрението на тълпите, но вълнообразното им поведение всъщност е позволило да бъдат избегнати толкова много конфликти. Големите блокове от добродетелни, възторжено възпявани камъни са в основата на всички

войни. Разбира се, в отношенията ми с Ринри не ставаше дума за международна политика, но трябваше да се избере между два големи риска: единият се казваше „да“ и означаваше вечност, сигурност, стабилност, здравина и други думи, от които водата замръзва ужасена; другият се казваше „не“ и символизираше разрив, отчаяние, а аз си мислех, че ме обичаш, изчезвай от очите ми, а колко щастлив изглеждаше, и други окончателни думи, от които водата кипва възмутена, защото те са несправедливи и дивашки.

Какво облекчение, че намерих изход в годежа! Този течен отговор нищо не решаваше, но отлагаше проблема за по-късно. Печеленето на време е големият номер в живота.

От предпазливост не казах на никого в Токио за този годеж.

От януари 1990-та започвах работа в една от големите японски компании, които под формата на бизнес държаха истинската власт в страната. Като всеки друг служител си мислех, че ще прекарам там четирийсет години от живота си.

В моя разказ за изумлението и трепета обясних защо едва издържах до края на едногодишния ми договор^[1].

Това беше крайно банално слизане в ада. Моята съдба не се различаваше особено от тази на огромната част от японските служители. Тя просто бе усложнена от факта, че бях чужденка, както и от собствения ми талант да забърквам каши.

Вечер се срещах с Ринри и му разказвах как минават дните ми. Всеки от тях носеше своята доза унижение. Ринри ме слушаше и страдаше повече от мен, а когато свършвах, клатеше глава и молеше за прошка от името на своя народ.

Уверявах го, че народът му няма никаква вина. В тази компания аз имах многобройни стойностни съюзници. Всъщност страданията ми идваха от една-единствена личност, както често става по работните места. Достатъчно бе поведението ѝ да се промени, за да приеме съдбата ми друг курс.

Водех двойствен живот — робиня през деня, годеница през нощта. Това щеше да е добре за мен, ако нощите не бяха толкова къси.

Прибирах се при Ринри не по-рано от 22 часа, а пък вече бях започнала да ставам в четири, за да пиша. Без да броя нощите, които се наложи да прекарвам в предприятието, за да си довършвам работата.

Съботите и неделите пропадаха като в бездна, без да оставят спомен. Ставах късно, пусках пералнята, пишех, простирах прането. Изцедена от тези дейности, се хвърлях в леглото с умората от седмицата. Ринри искаше както преди да ме води насам-натам. Нямах сили. Най-много, което можеше да постигне, бе да го придружа на кино в събота вечер. Случваше се там да заспя.

Ринри героично понасяше изтощената си годеница. Аз обаче не можех да я търпя. В работата знаех защо съм такава. Но не разбирах нищо от това зомби, в което се превръщах извън компанията.

Когато метрото ме понасяше към мястото на мъченията, си мислех за моя предишен живот. Само няколко месеца ме делиха от него. Не беше за вярване. Какво бе станало със Заратустра за толкова кратко време? Наистина ли бях изкачила с боси крака японските възвишения? Наистина ли бях танцувала с Фуджияма? Наистина ли се бях забавлявала така с момчето, което сега ме гледаше как спя?

Да можех само да повярвам, че просто изживявам лош момент! Но не, всичко навеждаше на мисълта, че вече съм от тези, които прекарват точно така четирийсет години от живота си. Споделях с Ринри, който настояваше:

— Недей да работиш повече. Омъжи се за мен. Това ще е краят на грижите ти.

Предложението беше съблазнително. Да зарежа страданията и да се възползвам от материалното благополучие, да не правя повече никога нищо освен да живея в компанията на това очарователно момче — кой би се поколебал?

Но без да мога да дам някакво обяснение, аз очаквах друго. Не знаех какво, но бях сигурна, че мога да се надявам на него. Желанието е по-силно, когато обектът му е неизвестен.

Съзнателната част от мечтата беше писането, което вече ме бе погълнало. Разбира се, не стигах в илюзиите си дотам, че да вярвам в издаването на книгите ми един ден, още по-малко да си въобразявам, че ще мога да живея от това. Но абсурдно се стремях към това изживяване, сигурно за да не съжалявам някога, че не съм опитала.

Преди Япония никога не бях мислила сериозно по въпроса. Прекалено много се страхувах от унижението, което неизбежно щях да изпитам от отрицателните отговори на издателствата.

При всекидневието ми в компанията обаче никакво унижение повече не можеше да ме уплаши.

От това действията ми не ставаха по-сигурни. Гласът на разума крещеше да приема този брак. „Не само че ще бъдеш богата, без да работиш, но ще имаш и най-добрия съпруг. Никога не си срещала по-мило, забавно и интересно момче. Той има само добродетели. Обича те, а и ти го обичаш, със сигурност повече, отколкото си мислиш. Да се откажеш от брак с Ринри е равносилно на самоубийство.“

Не успях да се реша. Думичката „да“ не излизаше от устата ми. Както на остров Садо, измъквах се с отлагания.

Предложението често се повтаряше. Отговорът винаги бе все така уклончив. Може и да не ми е личало, но умирах от срам. Имах чувството, че правя всички нещастни, като се започне от мен самата.

В работата беше ад. Ринри ми даваше топлина, която не заслужавах. Понякога си мислех, че професионалните ми мъки са наказание за неблагодарността ми в любовта. През деня Япония ми отнемаше онова, което ми даваше нощем. Цялата история вървеше към лош край.

От време на време отивах на работа с облекчение. Случваше ми се да предпочета откритата война пред фалшивия мир. Предпочитах да съм неволен мъченик, отколкото добронамерен изтезател. Винаги бях изпитвала ужас от властта, но по-леко ми беше да я понасям, отколкото да я налагам.

Най-тежките инциденти в живота са лингвистичните. Една делнична вечер след полунощ Ринри ми предложи брак за двеста и четирийсети път. Прекалено уморена, за да бъде уклончива, аз казах „не“ и веднага заспах.

На сутринта намерих до листовите с моите писания бележка от момчето: „Благодаря, много съм щастлив“.

Направих си високоморален извод: „Ощастливила си някого, като си била откровена с него. Човек трябва да има смелостта да каже «не».

Няма нищо хубаво в напразните надежди. Неяснотата е източник на болка...“ и т.н.

Отидох на работа да пожъна полагащата се за деня доза унижение. Вечерта Ринри ме чакаше на изхода.

— Ще те водя на ресторант.

— Сигурен ли си? Грохнала съм.

— Няма да останем дълго.

Пред супата от планинска папрат Ринри ми каза, че родителите му са много радостни от прекрасната новина. Избухнах в смях и отговорих:

— Това не ме учудва.

— Особено баща ми.

— Това ме учудва. Мислех си, че по-скоро майка ти ще е доволна.

— За една майка е по-тежко да се раздели със сина си.

Това изречение предизвика неясен сигнал за тревога в мозъка ми. Не се съмнявах, че бях казала „не“ предишната вечер, но не бях сигурна в начина, по който бе формулирано брачното предложение. Ако Ринри бе задал отрицателен въпрос, което често се случва в тази страна, бях загубена. Опитах се да си припомня граматическите правила в японския за отговор на отрицателен въпрос, което е толкова сложно, колкото да запомниш стъпките на тангото. Изтощеният ми мозък не измисли нищо и аз реших да проверя. Взех каничката със саке и попитах:

— Не искаш ли още саке?

— Не — отговори учтиво младежът.

Оставих каничката на масата, а Ринри ме погледна неразбиращо и сам си сипа.

Закрих лицето си с ръце. Разбрах всичко. Той ме беше попитал: „Не искаш ли да се омъжиш за мен?“. И аз бях отговорила по правилата на моя език. След полунощ имам лошия навик да бъда последователка на Аристотел.

Беше ужасно. Познавах се достатъчно и знаех, че няма да имам сили да възстановя истината. Неспособна да бъда неприятна с един мил човек, щях да се жертвам, за да не го разочаровам.

Питах се дали Ринри нарочно ми бе задал въпроса в негативна форма. Не ми се вярваше. Но може би неговото подсъзнание му е

продиктувало този макиавелистичен план.

Значи заради едно езиково недоразумение щях да се омъжа за прекрасно момче, надарено с перверзно подсъзнание. Как да се измъкна от тази каша?

— Предупредих родителите ти — добави той. — Те страшно се зарадваха.

Естествено. Баща ми и майка ми бяха възхитени от този младеж.

— Не трябваше ли аз сама да им кажа? — попитах, твърдо решена вече да задавам само отрицателни въпроси.

Ринри заобиколи препятствието.

— Знам. Но ти работиш, а аз още съм студент. Помислих си, че няма да ти остане време да го направиш. Сърдиш ли ми се?

— Не — отговорих, разочарована от това, че не зададе въпроса отрицателно, което щеше да ми позволи под прикритието на културните различия да му кажа какво мисля.

„Как само съм се насадила!“, помислих си.

— Коя дата предпочиташ? — попита той.

Само това оставаше.

— Да не решаваме всичко така прибързано — отговорих. — Така или иначе, докато работя при Юмимото, няма да е възможно.

— Разбирам. Кога приключва договорът ти?

— В началото на януари.

Ринри свърши супата си и заяви:

— Значи, 1991-ва. Това е симетрична цифра. Хубава година за сватба.

[1] Виж книгата на Амели Нотомб „Изумление и трепет“. ИК „Колибри“, 2004. — Б.р. ↑

1990 година приключи в пълно объркване.

Едно беше ясно — щях да си подам оставката. Компанията Юмимото скоро щеше да се лиши от ценните ми услуги.

Така ми се искаше да подам оставка и от брака си. За нещастие Ринри бе все по-обезоръжаващо мил.

Една нощ чух вътрешен глас да ми казва: „Спомни си урока на Кумотори Яма. Когато Ямамба те държеше в плен, ти намери разрешение в бягството. Щом не можеш да се освободиш чрез думите, пробвай с краката“.

В случая трябваше да бъде напусната една страна, така че краката приеха формата на самолет. Тайно си купих билет Токио-Брюксел. Еднопосочен.

— Отиване и връщане е по-евтино — каза продавачката.

— Еднопосочен — настоях.

Свободата няма цена.

Беше в неотдавнашната епоха, когато електронният билет не съществуваше. Картонен, ламиниран самолетен билет — досегаема реалност на дъното на чантата или в джоба, където ръката ми го търсеше по трийсет пъти на ден. Неудобството се състоеше в това, че ако го загубех, издаването на дубликат щеше да бъде цяло чудо. Но нямаше опасност да загубя този символ на свободата.

Понеже семейството му беше в Нагоя, прекарах с Ринри в бетонния замък трите новогодишни дни, в които е забранено да се работи. Забранено е дори да се готви — майка му беше напълнила традиционните лакирани кутии със студени специалитети, предназначени за почивните дни: макарони от елда, подсладен фасул, оризов сладкиш и други измишльотини, които се харесваха повече на очите, отколкото на устата.

— Не се чувствай длъжна да ги ядеш — казваше Ринри и най-безсрамно си вареше спагети.

Не се чувствах длъжна и не беше много вкусно, но бях възхитена от блясъка на обвитите в захарна глазура бобени зърна, които се отразяваха в дълбоко черния лак на кутията. Хващах ги едно по едно с пръчиците, държейки кутията на нивото на очите, за да не пропусна и трошичка от спектакъла.

Благодарение на самолетния билет тези три дни се оказаха истинска прелест. Вглеждах се в младежа с нежно любопитство: това значи е момчето, с което бях щастлива две години и което се канех да напусна. Каква странна история, какво абсурдно разхищение. Нали негов беше този фин тил, тези изтънчени маниери! Не ми ли беше добре с него — едновременно интересно и спокойно? Не е ли това идеалът за съвместен живот?

Нали той принадлежеше на тази толкова обичана от мен страна? Нали беше единственото доказателство, че мечтаният остров ме приема като своя? Не ми ли даваше той най-простата и легална възможност да се сдобия със славната японска националност?

Не изпитвах ли към него действителни чувства? Разбира се, че да. Обичах го много и именно наречието „много“ ме убеди в спешността на моето заминаване.

Достатъчно беше мислено да унищожа билета и нежното ми приятелство към Ринри се превръщаше във враждебен ужас. И обратно, достатъчно бе да докосна гланцовата му хартия, за да почувствам в сърцето си смесица от тържество и чувство за вина, която силно приличаше на любов, без да е любов, така както църковната музика дарява на душата възторг, който прилича на религиозен, но не е.

Понякога той мълчаливо ме прегръщаше. И на най-големия си враг не пожелавам да изпита това, което чувствах в тези моменти. Нямах миг, в който Ринри да се държи непочтено, вулгарно или дребнаво. А щеше да ми е от полза да бъде така.

— У теб няма нищо лошо — му казах.

Той учудено замълча и накрая попита дали това е било въпрос. Този отговор ми се стори показателен.

Бях напипала същественото: обичах го много, защото у него нямаше нищо лошо. Понеже лошото му беше чуждо, не изпитвах любов към него. Не че харесвам лошото. Но едно ястие е превъзходно само ако съдържа и капка оцет. Деветата симфония на Бетовен щеше да е непоносима за ушите, ако не съдържаеше и някои спадове. Христос нямаше така да вдъхновява хората, ако думите му не бяха понякога толкова близки до омразата.

Тази мисъл ми напомни нещо друго.

— Още ли си самураят Христос?

Ринри ми отговори с прелестна наивност:

— А, бях забравил.

— Да или не?

— Да — каза той, сякаш заявяваше, че е студент.

— По какво съдиш?

Той повдигна рамене по обичайния за него начин и продължи с друго:

— Сега чета една книга за Рамзес II. Тази цивилизация силно ме вълнува. Имам желание да стана египтянин.

Разбрах до каква степен беше японец — той изпитваше истинско и дълбоко любопитство към чуждите култури. В Япония има специалисти по бретонски език от XII век и по енфието във фламандската живопис. В следващите призвания на Ринри не трябваше да търся стремеж да се отъждествява с другите — той просто се интересуваше от тях.

На 9 януари 1991-ва съобщих на моя годеник, че на следващия ден заминавам за Брюксел. Казах го така леко, сякаш съобщавах, че отивам да купя вестник.

— Какво ще правиш в Белгия? — попита Ринри.

— Ще се видя със сестра ми и някои познати.

— Кога ще се върнеш?

— Не знам. Скоро.

— Да те закарам ли на летището?

— Благодаря ти. Ще се оправя.

Той настоя. На 10 януари белият мерцедес ме чакаше пред дома ми за последен път.

— Какъв грамаден и тежък куфар! — каза момчето, като го поставяше в багажника.

— Подаръци — подхвърлих.

Вътре бяха всичките ми вещи.

На Нарита го помолих да си тръгне бързо.

— Изпитвам ужас от сбогувания по летищата.

Той ме целуна и си тръгна. Щом изчезна от очите ми, гърлото ми се развърза, сърцето ми се отпусна и тъгата ми бе изместена от велика радост.

Засмях се. Започнах да се наричам каква ли не, нанасях си обидите, които заслужавах, но това не ми пречеше да се смея с облекчение.

Знаех, че трябва да съм тъжна, засрамена и т.н. Обаче не успях. На регистрацията поисках място до прозореца.

Има радост още по-голяма от тази, която човек изпитва на летището — тя се появява при настаняването в самолета. После се разраства, когато самолетът излита и ако имате място до прозореца.

Иначе искрено съжалявах да напусна любимата си страна при такива обстоятелства: изглежда, че при мен страхът от брак засенчва всичко останало. Ликувах. Сякаш крилете на самолета бяха мои.

А пилотът май нарочно прекара самолета над Фуджияма. Колко беше красив, видян от небето! Отправих му следната мислена реч:

Стари братко, обичам те. Не ти изменям, като заминавам. Понякога се случва бягството да бъде акт на любов. За да обичам, имам нужда да съм свободна. Заминавам, за да съхраня това, което изпитвам към теб. Никога не се променяй.

Скоро Япония престана да се вижда. Дори в този момент раздялата не попречи на моето опиянение. Крилете на самолета бяха продължение на тялото ми. Какво по-хубаво от това да имаш криле!

Говори се, че бягството е безславно нещо. Жалко, толкова е приятно. То предизвиква най-прекрасното чувство за свобода. Човек е по-свободен, когато бяга, отколкото ако няма от какво да бяга. Мускулите на краката на бягащия са в транс, кожата му настръхва, ноздрите потръпват, очите се уголемяват.

Темата за свободата е банален сюжет, от който ми се доспива. Друго нещо е физическият ѝ аспект. Човек винаги трябва да има от какво да бяга, за да възпита у себе си този прелестен навик. Впрочем винаги има от какво да се бяга. Най-малкото от себе си.

Добрата новина е, че наистина можем да избягаме от себе си. Всъщност бягаме от малкия затвор, който изграждаме около нас, когато се заседим някъде. Вдигаме си чуковете и изчезваме, а азът е толкова учуден, че не му остава време да се прави на пазач. Човек може да се измъкне от себе си, както се измъква от преследвачи.

През прозореца — безкрайният Сибир, зимно бял, идеален затвор поради размерите си. Бегълците умират, изгубени в излишъка от пространство. Това е парадоксът на безкрая — предчувстваме свобода, която не съществува. Този затвор е толкова голям, че никога не

излизаме от него. Лесно е да се разбере, когато човек го гледа от самолета.

Заратустра, който се съдържа в мен, с изненада се сеща, че ако бях тръгнала пеша, щях да оставя следи в снега и щяха да ме открият. Крилете — какво великолепно откритие!

Бягството не било голямо геройство? А не е ли все пак по-добре да избягаш, отколкото да те хванат? Единственото недостойно нещо е да не си свободен.

Всеки пътник е получил слушалки. Сменям музикалните програми и попадам на „Унгарска рапсодия“ от Лист — първия ми музикален спомен. На две години и половина съм, в Шукугава, мама тържествено ми казва: „Това е «Унгарска рапсодия»“. Слушам я, както се слуша приказка. Наистина е приказка. Лошите преследват добрите, които бягат на коне. И лошите са на коне. Важното е да яздиш по-бързо. Музиката разказва как добрите са спасени, но всъщност лошите са ги заблудили, че нищо не ги грози, за да попаднат по-лесно в ръцете им. Ето, добрите са разбрали измамата, но е прекалено късно, дали ще се избавят от опасността? Те галопират, докато останат без дъх, следи са се с животните, бягането ги изтощава не по-малко, отколкото изтощава конете, аз съм на тяхна страна, не знам дали съм от добрите или от лошите, но задължително съм на страната на бягащите, нося душа на дивеч, сърцето ми бие лудо, о, пропаст, ще могат ли конете да я прескочат, налага се — или ще прескочат, или ще попаднат в ръцете на лошите, слушам с разширени от страх очи, конете скачат и стъпват на отсрещния ръб, спасени са, лошите не скачат, те са по-страхливи, защото няма от какво да бягат, желанието да хванеш не е така неистово като страха от това да те хванат, ето защо „Унгарска рапсодия“ на Лист завършва триумфално.

Давам на самолета името Пегас. Музиката на Лист е умножила радостта ми по хиляда. Аз съм на 23 години и не съм намерила все още нищо от това, което търся. Ето защо харесвам живота. Хубаво е на 23 години да не си намерил още своя път.

На 11 януари 1991-ва кацнах на летището в Завентем. Скочих в прегръдките на Жулиет, която ме чакаше. След като изцвилихме, изляяхме, изревахме, изблеяхме, измучахме и изгукахме душите си, сестра ми ме попита:

— Нали няма пак да заминаваш?

— Оставам! — казах решително, за да не допусна никакви недоразумения с отрицателните въпроси.

Жулиет ме откара вкъщи, в Брюксел. Значи такава била Белгия. Разнежих се от ниското сиво небе, от близостта на всяко място, от стариците, увити в палтата си и понесли вечните си чанти, от трамваите.

— А Ринри ще дойде ли? — попита Жулиет.

— Не мисля — отговорих неопределено.

Тя прояви добрия вкус да не пита повече.

Животът ни заедно продължи такъв, какъвто беше преди 1989-а. Хубаво е да се живее със сестра. Белгийското социално осигуряване призна съжителството ни, като ми определи статута на икономка. На документите ми пишеше: „Икономка на Жулиет Нотомб“. Честна дума! Приех много на сериозно професията си и се заех с прането на сестра ми.

На 14 януари 1991-ва започнах да пиша роман, който озаглавих „Хигиена на убиеца“^[1]. Сутрин Жулиет отиваше на работа, като ми казваше: „Чао, икономката!“. Дълго пишех, после простирах прането, което забравях редовно в пералнята. Вечер Жулиет се прибираще и даряваше икономката с целувка.

В Япония бях спестила част от заплатата си и я бях прехвърлила в Белгия. Изчислих, че спестеното ще ми стигне да живея скромно две години. Ако до две години не намерех издател, все щях да измисля нещо друго, си казвах нехайно. Такъв живот ми харесваше. В сравнение с труда ми в японската компания той изглеждаше идиличен.

Понякога телефонът звънеше. Не можех да се начудя на това, че чувах гласа на Ринри. Никога не мислех за него и не виждах нищо общо между живота ми в Япония и този в Белгия. Един телефонен разговор между двете страни ми изглеждаше невероятен като пътуване във времето.

— Какво правиш? — питаше той.

— Пиша.

— Върни се. Ще пишеш тук.

— Освен това съм икономка на Жулиет. Почиствам нещата ѝ.

— Тя как се оправяше досега без теб?

— Зле.

— Доведи я тук.

— Чудесно. И за двете ни ли ще се жениш?

Той се смееше. А аз не се шегувах. Това беше единственото условие, което би ме накарало да приема този брак.

Накрая той казваше:

— Надявам се, че няма да се бавиш. Липсваш ми.

После затваряше. Никакви упреци. Беше винаги мил.

Чувствах се леко гузна, но бързо ми минаваше.

Лека-полека обажданията му оредяха и накрая престанаха. Беше ми спестен тягостният, варварски и лъжлив епизод на раздялата. Само в случай на тежко престъпление раздялата ми изглеждаше оправдана. Да кажеш на някого, че всичко е свършило, е грозно и фалшиво. Даже когато вече не мислим за някого, как може да се усъмним в присъствието му в нас? Как можем да не държим на същество, на което сме държали?

В случая с Ринри проявих особено голяма лошотия. „Ето, ти ми направи голямо добро, ти си първият мъж, с когото се почувствах щастлива, нямам в какво да те упрекна, само прекрасни спомени ми остават от теб, но повече не искам да сме заедно.“ Нямах да си простя, ако му бях казала толкова позорни думи. Това щеше да омърси хубавата ни история.

Бях благодарна на Ринри за класата му — той беше разбрал всичко, без да ми се налага да му го казвам. Така можах да изживея една безупречна връзка.

Един ден телефонът извънтя. Беше Франсис Есменар от издателство „Албен Мишел“. Той ми съобщи, че ще издаде „Хигиена на убиеца“ на 1 септември 1992 г. в Париж. Започваше нов живот.

В началото на 1996-а от Токио се обади баща ми.

— Получихме покана от Ринри. Ще се жени.

— Хайде бе!

— За францужойка.

Усмигнах се. Все това влечение към езика на Молиер.

През декември 1996-а моят японски издател ме покани в Токио за издаването на „Хигиена на убиеца“ на японски.

В самолета от Брюксел за Токио се чувствах странно. Вече шест години бяха изминали, откакто не бях виждала обожаваната от мен страна, от която бях избягала. Междувременно ми се случиха толкова много неща. На 10 януари 1991 г. бях чистачка на тоалетни, а на 9 декември 1996-а — писател, който отговаряше на журналистически въпроси. Тук не ставаше дума за социално издигане, а направо за подмяна на личността.

Пилотът сигурно беше получил инструкции да не прелита над Фуджияма. В Токио не разпознах почти нищо. Градът не беше променен, но вече не беше моя експериментална зона. Официална кола ме отведе някъде, където журналисти ми говореха с уважение и ми задаваха сериозни въпроси. Отговарях лековато и се чудех, че си записват всичко. Искаше ми се да им кажа: „Но това беше на шега!“.

Японският издател организира коктейл по случай излизането на книгата. Имаше много гости. На 13 декември 1996 г. сред тази тълпа видях лицето, което не бях виждала от 9 януари 1991-ва. Изтичах към него, изричайки името му. Той изрече моето. Спрях се рязко. Бях напуснала шейсеткилограмово момче, а сега пред мен стоеше млад деветдесеткилограмов мъж. Той се усмихна и каза:

— Напълнял съм, нали?

— Какво се е случило?

Прехапах устни заради глупавия въпрос, който зададох. Той можеше да ми отговори: „Ти замина“, но елегантно замълча и само повдигна рамене, както му беше присъщо.

— Не си се променил — казах с усмивка.

— Ти също.

Бях на 29 години, той — на 28.

— Разбрах, че си се оженил за францужойка — казах.

Той потвърди и я извини, нямала възможност да го придружи.

— Баща ѝ е генерал — добави.

Избухнах в смях от тази поредна ексцентричност.

— Пустия му Ринри!

— Пустия аз.

Той ме помоли да му напиша посвещение на неговия екземпляр от „Хигиена на убиеця“. Нямах представа какво пиша.

И други хора чакаха за автограф. Трябваше да се разделя с него. Тогава се случи нещо ужасяващо.

Ринри каза простичко:

— Искам да те прегърна с братската самурайска прегръдка.

Тези думи ми подеиха страха. След като толкова се бях зарадвала да видя отново това момче, изведнъж бях обхваната от непоносима емоция. Хвърлих се в обятията му, за да скрия сълзите, които напиха в очите ми. Той ме притисна, аз го притиснах.

Ринри намери точните думи. Бяха му трябвали седем години, за да ги намери, но не беше прекалено късно да ги каже. Когато ми говореше за любов, не ми пукаше, защото това не бяха точните думи. Но ето че той бе наименувал онова, което изживяхме заедно. Едва когато ми кажат точната дума, ставам способна на чувства.

По време на тази прегръдка, която продължи десет секунди, изпитах всичко онова, което трябваше да изпитвам през изминалите години.

Беше страшно силно — седем години чувства, изживени за десет секунди. Ето това бяхме Ринри и аз: братската прегръдка на самурая. Толкова по-красиво и благородно от една глупава любовна история.

После всеки от самураите се откъсна от тялото на другия. Ринри тактично си тръгна, без да се обърне.

Вдигнах очи към небето, за да възпра сълзите си.

Чакаше ме следващото посвещение.

[1] Издаден от ИК „Колибри“, 2005. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.